

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kerepesi-ut 25.
Fiókkiadóhivatal: Múzeum-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF**
Felolós szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG**

Egész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

Malacca.

Budapest, július 22.

(v.) Két nap óta öt világrész visszhangzik e névtől, amely ezelőtt három nappal még teljesen ismeretlen volt. Öt világrész minden országában a közönséges halandók száz és száz milliói rémülettel, minden nemzetek diplomatai pedig fontoskodó izgalommal ejtik ki ezt a nevet, egy közönséges angol kereskedelmi gőzös nevét, amelynek bizonyára sem építője, sem gazdája, sem kapitánya nem sejtette soha, hogy ekkora világhírre fog vergődni. A válságos politikai konjunkturák néha felkapnak egy-egy ilyen merőben ismeretlen nevet, hogy a lappangó világháború jelképévé avassák. Ilyen volt ezelőtt másfél évtizeddel a *Schnäbele*-ügy. Ezt a jámbor nevet egy jámbor vámtiszt viselte a francia-német határon. Még pedig francia vámtiszt volt az istenadta, amit a neve szerint bizonyára senki el nem talált volna. Hát abban az időben, amikor a francia nép lelkét teljesen megrészegítette a megtorlás szenvedélyes vágya s a német hadsereg harca készen várta az új háború kitörését a nyugati határon, abban a veszedelmes időben Schnäbele urat valamelyes bolond ok miatt tarkón ragadta egy német zsoldár s fogságra vetette. Párisban kitört a nem-

zeti düh, a viharzó kamara véres elégtételre biztatta a köztársaság kormányát, a német nemzet ágaskodó önérzete az első perében nem volt hajlandó Schnäbele urat az ő francia hazájának visszaadni. S lett a dologból rengeteg kavargóság, a kabinetek közt lázas jekváltás, a börtöken az értékpapírok rohamos hanyatlása. S öt világrész minden zugában napokig egyéb sem volt hallható, csak a Schnäbele ur neve. Mikor aztán Schnäbele ur kikerült a dutyiból, maga is elszörnyedt, hogy mekkora világhír tapadt a nevéhez. Persze ez a világhír csakhamar elröppent. A francia hadsereg Schnäbele miatt nem támadta meg Németországot; a német csapatok Schnäbele ur miatt nem lépték át a francia határt; a kormányok elintézték a dolgot valamiképpen — ma már az ördög sem tudja, miképpen. A világ egyetemes ijedelmének emléke azonban hozzáfűződött mind e mai napig a Schnäbele névhez, amelynek máttól fogva vetélytársa támadt ime a Malacca nevű angol gőzhajóban.

Mert imhol a Malacca név a szenzációk kufforrása, a nemzetközi rémtületek tárgya, a világbékéért rettegek varázsigeje s a kabinetek izgalmainak fokozója. Az történt ugyanis a Malaccával, ami annak idején Schnäbelevel. Van Oroszországnak az ő hivatalos hadihajóin kívül még

egy másik hadiflottája, amelyet úgy hívnak, hogy *önkéntes hajóraj*. Ez a raj arra való, hogy az orosz fufang lefőzze vele az egész világot. Mint-hogy nemzetközi tilalom sujtja bármely nemzet hadihajóinak a Dardanellákon való átkelését, az oroszok önkényes flottája kereskedelmi lobogó alatt csempészi át évek óta e tengersizoron az orosz katonaságot a Fekete-tengerből a Földközi tengerbe. Mihelyt tulvannak a szoroson az önkényes flotta hajói, a kereskedelmi lobogó helyett a hadi lobogót huzzák föl s vigan vitorláznak tovább mint az orosz tengeri haderő részei. E hajórajnak két gőzöse tegnapelőtt a Vörös-tengeren cirkálva belebotlott az angol lobogó alatt vitorlázó Malacca nevű hajóba. A japán seregnek szánt felszerelési küldeményeket szimatolva a Malacca fedélzetén, az orosz hajók emezt megrohanták, átkutatták, találtak is benne robbanószereket, ennél fogva foglyul ejtették és elcipelték magukkal a Szelei-csatornán át a Földközi-tengerbe.

Ez a csiny egyenes arcúcsapását jelenti az angol nemzet önérzetének, tengeren való világuralmának, de durva megsértése a nemzetközi jognak is. Az orosz-japán háború Kelet-Ázsiában folyik, nem pedig az európai vizek partvidékein. Ha hát az oroszok a Japán felé való hadicsem-

T Á R C A.

Utóirat.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcaja. —
Írta: *Szilágyi Jenő*.

Most még élek és különösnek tűnik a gondolat, hogy nemsokára halott leszek. Pedig úgy van. Az asztalomon füstölve ég a lámpa, mintha a végét járná. A lámpaüveg öblös hasa még tiszta és fényes, hogy szinte bántja a szememet, de a nyakára már vastagon rakódott rá a korom. Önkénytelenül is a halálra gondolok és úgy érzem, mintha ez a korom a halálos izzadás hideg veritéke lenne.

Igen, folyton a halálra gondolok. És félbehagyom a megkezdett levelet, amely talán valahol a mondat közepén szakad meg, és megírom az utóiratot.

Furesa dolog: a tollam hegyét a papírosra teszem és könnyedén, egészen könnyedén végighúzom rajta. A vonal vékony és egyenes és a kezem csöppet sem reszket. Pedig az asztalomon a tintatartó mellett három üvegcse ópium áll és én mind a hármat meg fogom inni.

Csak egyszer mondtam, pátosz nélkül és csaknem közömbös hangon, hogy meg fogom inni. Nyugodt vagyok és nem kell magamat bátorítanom.

Ez az érzés nem új. Emlékszem rá: az érettségi vizsgán papírseletekre írták a kérdéseket. Én olyat húztam, amelyet nem tudtam. És mialatt várakoztam, hogy rám kerüljön a sor, egészen

nyugodtan gondoltam arra, hogy meg fogok bukni.

No lám: az első érzés, amely a halál mellett elfog, ismerős. Hirtelen támadt gondtalanság, vesztélyédküli könnyelműség, melyet az elháríthatatlan katasztrófa közvetlen közelében érzünk és amelyről tudjuk, hogy néhány pillanat múlva amugy is eltűnik. Ez az.

Leteszem a tollat és iszonyuan jól esik hátradőlni a széken. A testemet lejjebb csuszatom az ülésen, hogy kényelmesen üljek; a tekintetemet pedig, amelyylel nem is akarok most tisztán látni, belemeresztem a pislogó, sárga lágba, amelyben szétfolyik. Kéjes lustaság fog el, amely jóleső zibbadtságba ringatja a testemet, mintha langos vízben ülnék. És élvezem a pillanatokat, mint ahogy ebéd után szoktuk, amikor sietős a dolgunk és csak ötpernyi idő jut a pihenésre.

Élvezem az elröpülő pillanatokat. Ez új. Ezelőtt nem törődtem velük. Nem bántam, ha a jelen pillantái elsiklottak mellettem anélkül, hogy beléjük fogózkodtam volna, és csak az eljövendő boldogságot lestem. Csodálatos! Az a pillanat, amelyben élünk, elszárad mellettlünk, — az pedig, amelyet várunk, lombán vastszorog felénk.

Én a jövőben éltem. Kiragadtam a jövő egy-jelenetét, kiszineztem és a képzeletem a legapróbb részletéig élesen megvilágítva elébem állította, mintha lá kellene írnom — és átélveztem minden gyönyörűséget. Ugy láttam a képet és benne magamat, mint az érdekes multu emberek, amikor elbeszélnek egy-egy emléküket. Annak, aki a multjában él, oly rövid a mult, — annak pedig, aki a jövőben él, oly hosszú a jelen.

Az én álmaimban nem voltak lehetetlenségek. Nem tudom, elhiszik-e, hogy úgy is álmodhat az ember, hogy az igazi életet látja az álomban. Meg kell érteniök. Hiszen másképpen nem lehetnék realiztikus író. A lelkemen keresztül az igazi életet láttam. És mindig igazat álmodtam.

Hiszen a realizmus nem más, mint a forma igazsága. Amikor kigondolt meséket úgy adunk elő, hogy el lehessen hinni. Az életben nemcsak csunya dolgok fordulnak elő és a tapadó piszok meg nem realizmus. Miért ne volna hát szabad a realista írónak szép meséket is álmodnia? És az álmaim nem voltak sületlen fantazmagóriák. A legrégibbek nagyjában valóra is váltak. De akkor már nem élveztem őket. Mert az élet nem adhat akkora boldogságot, amelyet az álom ad. A minap, azon a diadalmas estén, amikor a közönség tombolva ünnepelt, nem voltam boldog. És azóta tudom, hogy most már mindig így lenne.

Régekte sokat álmodtam erről a sikerről. Eleinte így láttam: a függöny leereszkedik és a közönség tapsol és hiv. Amikor remegve, bizonytalan járással belépek a középső ajtón, hirtelen megerősödik a taps és a közönség éljenez. Én pedig erőlködöm, hogy nyugodtan, szépen hajlongjak, de a nagy boldogságban ferden, bizonytalanul mozgok és csaknem elesem. A nézőtér felől felém zug a féktelen lávna, az emberek kiabálnak és lábaikkal a padlót rugják. Kétoldalt pedig megfogja a kezemet egy-egy szereplő művésznő és én hálásan szorongatom a kezüket. Aztán, amikor utóljára ereszkedik alá a függöny, szédülve támoigok kifelé és félajultan rogyok szerető, ölelő karokba . . .

pészetet nem akarják túrni, akkor megtehetik azt, hogy a keletázsiai vizeken vitorlázó gyanus hajókat fogdossák el és kutatják ki. De azon a jogelmen, hogy Európától sok ezer kilométernyire háborújuk van Japánal, az oroszoknak nem lehet joguk arra, hogy Európának tengeri kereskedelmét az európai vizeken ilyen kihívó módon megzavarják. Ezt körülbelül így érzi az egész európai közvélemény. Természetes, hogy még emigyebben az angol nemzet közvéleménye, azé az angol nemzeté, amelynek a Földközi-tengeren egymagán háromszor akkora hajóhada van, mint Oroszországnak a világ összes vizein.

A két orosz hajó szemtelenségén fehérrá leírhatatlan felháborodás keletkezett Angliában. Parlamenti felszólalások és hírlapi cikkek viharosan követelik az elégtételt és a megtorlást a brit nemzet megsértett önérzete, az európai tengeri kereskedelem megsértett biztonsága és a nemzetközi jog megsértett egyensúlya nevében. S e viharzások egyszerre a lehetőség birodalmába varázsolták a világháború fantomját. Hiszen ha Anglia nem kap elégtételt békés uton Oroszországtól, akkor kénytelen lesz földközi hajóját a Malaccát építő két orosz hajó ellen küldeni, a Földközi-tengeren a két orosz gőzösre valószínűleg hajtóvadászatot indítani s ahol rájuk bukkann, ott őket halomra lövetni. De itt is bajosan fog megállhatni. Mert ez még csak megtorlás, de még nem elégtétel. Az elégtétel az, ha az angol hajók a világ minden vízében megállítanak, kikutatnak s hasonló ürügyek alatt foglyul ejtenek minden orosz gőzöst, akár hadi, akár kereskedelmi lobogót hord árboacán. Ezt viszont Oroszország nem fogja tűrhetni. S ha tiltakozása nem használ, bekövetkezhet

a hadüzenet. Akkor aztán a rengeteg erejű angol páncélos-flotta acélszörnyetegeinek egyik része a kronstadti kikötőbe vonul s onnan bombázza Szentpétervárt, másik része ellenben Port-Arthur elé siet s Togóval karöltve, romhalmazzá lövi az oroszok keletázsiai hadállásának emekülését.

Ilyen rémképeket fest az emberek lelke elé az izgalmaktól felkorbácsolt képzelet. De azért mégsem kell túlságosan megijedni. Valamint a Schnäbele esetében nem repült ki hüvelyéből egyetlen német s egyetlen francia kard sem, azonképpen valószínű, hogy ez a bonyodalom is békésesen fog elintéződni. Az orosz kabinet — e pillanatban kivált — minden fénytűzést inkább engedhetne meg magának, mint keletázsiai váltságának egy angol konfliktussal való tetézését. A muszka kormányának rosszul eshet, hogy a japán nép az Angliával kötött szövetségében rengeteg erőttartalékkal rendelkezik; s nagyon is érthető, ha bosszantja a cárt és tanácsosait, hogy ezen erőttartalék tudata még fokozza a japán véderőnek amugy is tetemes merészességét. De azért százszor is megfogják az oroszok gondolni, hogy a Malacca miatt az adott pillanatban nyíltan uszítsák magukra Angliának félelmetes tengeri haderejét. A diplomácia némi izgalmak után majd csak rendbe hozza hát ezt a dolgot is. A Malacca visszatérül gazdájához, az orosz önkényes flotta ama két merész gőzösének parancsnokait a cár nyilvánosan megdorgálja s titokban megjutalmazza, a viharzó kedélyek elcsillapulnak, a hírtelen feltornyosult háborus felhők ismét elvonulnak, mielőtt még egyetlen villámot boesátottak volna ki magukból. A nagy ijedelmek világkrónikájába a Schnäbele név mellé odakerül a Malacca neve, jelképeül

annak, hogy korunkban a nemzetközi politika alakulásai az egész földgömb közvéleményével el tudták hitetni a világbéke összeomlásának s egy világháború közelségének lehetőségét.

A kisebb tárcák.

Budapest, július 22.

Nyolevannyole szótöbbséggel törvény lett a civillista-javaslatból s a t. Ház ma délben már áttérhetett a kisebb tárcák címe alá foglalt tételek tárgyalására.

Egyelőre ma még nagyon lassan haladt ez a részletes vita. A szavazás után kevesen maradtak ugyan a tanácssteremben, de az a pár ember majdnem minden tételnél felszólalt s különösen két kérdés körül erősebb vita is fejlődött. Az első kérdés a Ház tisztviselőinek új szolgálati szabályzatánál merült fel, ahol *Rátkay* László a függetlenségi párt nevében azt indítványozta, hogy a tisztviselők ne — mint a javaslat mondja — a „királyra”, hanem a „koronás királyra” tegyék le az esküt. Közjogászok és jogászok harca keltek s jobbról, de bizonyos határig még a néppárt oldaláról is arra az álláspontra helyezkedtek, hogy hat hónapig még a törvény is haladékot ad a királynak, igazában pedig azonnal is alattvalói hűséggel tartozunk a törvényes királynak, ha önhibáján kívül még nem is koronáztatta meg magát. A függetlenségi párt ezzel szemben ragaszkodott a maga álláspontjához, hogy hűséggel csak a koronás királynak tartozunk. A hosszas vitában *Rátkay* Lászlón kívül *Nagy* Ferenc, *Rakovszky* István, és *Mezőssy* Béla is felszólaltak s különösen a két utóbbi között meglehetősen pikáns összecükközések támadtak. A végén azonban a javaslat eredeti szövege változatlan maradt. A második kérdés, melynél szintén hosszabb vita fejlődött, az alelnökök fizetése volt. Itt már az egész ellenzék egy véleményen volt s azt magyarázta minden szónok, hogy az alelnöki állás nem ok nélkül volt min-

És folytattam az álmodat. Láttam, amint az álmatlan, boldog remegésben átvirrasztott éjszaka után vadul, mohón tépem föl az újságokat és könnybe oldadó szemmel olvasom a szavakat, amelyekben dicsőítenek. Azután édes, nyugodt fáradtsággal dőlök a párnáimra és a szemem megpihen az ablakra aggatott és az asztalon heverő babékoszorukon. És ekkor bejön az anyám és megölel. Boldogok vagyunk, végtelenül boldogok...

Végigéltem a siker minden izalmát és minden gyönyörűségét. Mindenki ünnepezt és szeretettel szökött hozzám és én elmondottam a szavakat, melyeket majd akkor fogok mondani. Láttam magamat, amint az utcán járok vagy a villamoson ülök és az emberek rám ismernek és én érzem a népszerűség édes melegét. Vagy nem ismernek rám és véletlenül rólam beszélnek és dicsőítenek. Talán erre vágyódtam leginkább, hogy hallhassam, amikor az idegenek a hátam mögött elismeréssel beszélnek felelem.

Igy álmodoztam és huszéves koromban képzeletem már annyit élt, hogy bizvást harmincéves lehettem volna. Mert az álom nem számol az élet egyhangúságával. Mindig csak a kiemelkedőbb mozzanatokot mutatja, — mint egy nekrológ. Valóban úgy is van: végigálmodtam a jövőm nekrológját. Mulatnék rajta, ha nem lenne olyan nagyon szomorú dolog.

A férfivá való fejlődés korában lassanként megváltoztak a nézeteim és átfomálódottak az álmaim. Oh, mert még férfikoromban is tudtam álmodni. És mindig eszűndben, társ nélkül, egyedül. Amikor álmodtam, millió ember között is

egyedül voltam. És ebben a nagy magányban mégis mind kevesebb jutott az álmaim boldogságából — magamnak. A közönséggel egyre kevesebbet törődtem, olykor lenéztem, sőt megvettem és nem vágyódtam az elismerésére. Az embereket nagyon megismertem és nem szerettem őket. Minden érzésem a művészeté volt — és azon keresztül az asszonyoké.

És ekkor így láttam az első, igazi nagy sikerem álmat: szerelmes vagyok egy színésznőbe, — modellem nem volt és nem tudtam, hogy milyen lesz — és együtt élünk, mint férj és feleség. Én eszűnd, magamba vonuló ember vagyok és a lelkeket betölti a művészet meg az egyasszony imádása. Az igazi szerelemnek nem kell a törvény, igazi szerelemmel csak egy asszonyt lehet szeretni. Ezt tudtam, mert többször gondoltam, hogy szeretek, és olyankor írtóztam a többi asszony érintésétől. Nem kívántam, hogy ártatlan legyen; hogy hányat szeretett előttem, az mindegy. Csak ne legyen zűllött, — egészen zűllött — és a lelke ne legyen komisz. És szeressen, ugy, ahogy én szeretem. Szerepet írok neki olyat, amelyben él, amelynek minden szava az ő szava lesz és minden érzése az ő érzése. És a fiatal segédszínész nagy, szívbemarkoló művészettel játszza el a darabot domináló szerepet. A függöny leereszkedik és a közönség hívja, tapeol. Hallom, hogy engem is hívnek, de én nem megyek ki. Csak őt nézem és boldoggá tesz az ő sikere. Végül mégis csak meg kell jelenem a színpadon. Ő már kint áll, amikor én jobbfelől szintén a színpadra lépek. A közönséget nem is látom. Csak őt. Né-

hányszor együtt hajlongunk a közönség előtt. Én nem hajlok meg mélyen és egyre hátrább húzódom. És egyszer, amint megint fölhúzzák a függönyt, észreveszem, hogy egyedül állok a színpadon. Ő nem jött ki. És én nem törődöm a közönséggel, keresztülmegyek a színpadon, kinyitom a középő ajtót és hívom. Nem akar jönni. És ekkor idegesen dobantok a lábammal és újra hívom. Most már kijön és együtt megyünk a színpad elejére. És úgy érzem, mintha a rúzsák között esküvőre mennénk...

Ezt az álmat is folytattam, részleteztem. De ez az álom nem teljesedett be. Egyedül vagyok és az egyetlen nagyszerű darabom főszerepét országos hírv művésznő játszotta. Néhány év múlva talán ez az álom is valóra válnék. Mindégy. Nem várok addig. Tudom, hogy akkor sem lennék boldog, éppugy, ahogy most sem vagyok az. Mert én már boldog voltam. És lehet-e kétszer élvezni ugyanazt a boldogságot? És vajon szabad-e?

Más pedig nincs. Mindenről álmodtam már és végigélveztem mindent, amire vágyódtam. Most már nem kell az élet. Félek attól, hogy öreg emberré legyek. Mert sohasem éltam a jelennek és hiányozni fog az életemből a múlt.

...Igy, így jó. Egyedül vagyok. Senkiszem áll előttem, akire ebben a pillanatban gondolnom kellene. Ha az édesanyám élne, nem csinálhatnám meg ily könnyen a számadást. De így...

A lámpa üvegére már vastagon ülededett rá a korom és a lángja azonnal elalszik. Jó éjszakát...

dig nobile officium dignitás. Az volt a cél, hogy a javadalmazás ne érintse az alelnökök függetlenségét. Jobbról viszont azzal érveltek, hogy mikor az egész vonalon megszüntek a nobile officiumok, akkor nincs értelme, hogy éppen csak az újabb nagyon is elfoglalt alelnökök legyenek a kivétel. S természetes, hogy ebben a kérdésben is győzött a jobboldal álláspontja, amire az ellenzék joggal jegyezte meg, hogy mielőtt az alelnöki állások fizetéssel járnak, nincs joga a szabadelvűpártnak, hogy mind a két nagyjavadalmu állást a maga választottjainak foglalja le.

Volt aztán még több tételnél is felszólalás. A kisebb tárcák tárgyalását éppen azért nem lehetett ma még befejezni. Holnapra ugyan kitűzték már a belügyi tárca költségvetését is, de aligha kerül reá a sor, mert egy óraker a kereskedelmi miniszter öt interpellációra fog válaszolni...

A képviselőház ülése július 22-én.

— Kezdeté délelőtt 10^{1/2} órákor. —

Elnök: *Perczel* Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Gróf *Tisza* István, *Lukács* László, *Cseh* Ervin.

Elnök: Megnyitja az ülést s előterjeszti a feliratokat.

A napirend első tárgya a szavazás névszerint a civilista felemeléséről szóló törvényjavaslat felett.

A javaslat mellett 154-en, ellene 66-an szavaznak s így a törvényjavaslatot 88 szótöbbséggel általánosságban elfogadják. Következik a részletes tárgyalás.

Nessi Pál a címmel azt kívánja, hogy kifejezésre jusson az, hogy magyar udvartartás. A törvény nem is ismeri az osztrák udvartartást, amelyhez semmi közünk. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Veres József is azt kívánja, hogy maradjon ki a címből a császári kifejezés.

Gróf *Tisza* István miniszterelnök kéri a Házat, hogy tartsa fenn az eredeti címet, mert idevágó valamennyi törvényünk úgy szól, hogy Ő császári és apostoli királyifélsége udvartartása. (Egy hang a szélsőbaloldaltól: Tegyek hozzá a jeruzsálemi királyi címet is!) Ebből egyébként nem lehet arra következtetni vonni, hogy ez elhomályosítja a magyar király önállóságát. (Helyeslés jobbról.)

Elnök: Szavazásra teszi fel a kérdést. A többség elveti az indítványokat és az eredeti címet fogadja el.

Gróf *Tisza* István miniszterelnök az első szakaszban benyújtja már jelzett indítványát, hogy a törvényjavaslat határideje ez év január 1-étől kezdődjék.

A többség elfogadja ezt az indítványt s ezzel a civilista javaslat tárgyalása be van fejezve. A harmadik olvasás holnap lesz napirenden.

Következik a kisebb tárcák költségvetésének tárgyalása.

Ugron Gábor az udvartartás tételénél szóvá teszi, hogy a most letárgyalt törvényjavaslat még nincs szentesítve, tehát nem illeszhető be s így az udvartartás költségvetési tételének tárgyalását függőben kell hagyni. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Gróf *Tisza* István miniszterelnök arra utal, hogy a kérdés már el van döntve; mielőtt a civilista-törvényjavaslatot napirendre tűzték, már arra az álláspontra helyezkedett a Ház, hogy a javaslat törvényerőre emelése előtt tárgyalandó az udvartartási költségvetési tétel. Mindig is ez volt a gyakorlat. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Rakovszky István igazat ad Ugronnak s szintén azt ajánlja, hogy ez a tétel maradjon függőben. Mi történék, ha a Ház harmadik olvasásában nem szavazná meg az imént elfogadott törvényjavaslatot.

Rátkay László bizik abban, hogy a király nem fogja szentesíteni a törvényjavaslatot, mert a lefolyt vitából tudomást szerzett a nép szegénységéről.

Elnök: Szavazást rendel el. A többség megszavazza a tételt.

Nessi Pál a kabinetiroda tételénél felvilágosítást kér, hogy közös intézmény-e a kabinetiroda vagy sem, tisztviselőinek kinevezéséért ki felelős?

Rátkay László azt vitatja, hogy a kabinetirodát nem az udvartartás költségeiből tartják fenn, tehát nyelvének és címerének magyarnak kell lennie. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Gróf *Tisza* István miniszterelnök azt vála-

solja, hogy a kabinetirodának külön magyar osztálya van, amelyben magyar hivatalnokok magyarul intézik az ügyeket s Magyarország csak ennek költségeit fedezi.

A többség megszavazza a tételt.

Kammerer Ernő előadó ismerteteti a képviselőház alkalmazottainak fizetéséről szóló gazdasági bizottsági jelentést.

Rátkay László: A képviselőházi alkalmazottak fegyelmi eljárására s letendő esküjére tesz kifogásokat. Az esküben a királyra esküsznek. Indítványozza, hogy tétessék az eskü szövegébe: koronás király.

Rakovszky István: Nem járul Rátkay indítványához. Törvényeink koronás és nemkoronás királyt ismernek. Az alatt az idő alatt, melyet törvényeink a koronázásra előírnak, illetőleg amennyi idő alatt kötelesek királyaink megkoronáztatni magukat, Rátkay indítványának elfogadása esetén esküt nem tehetnek az alkalmazottak. A régi szöveget fogadja el.

Nessi Pál: Rátkay indítványát elfogadja. Kéri, hogy az írógépközlelők a 5-ik osztályból vételessen ki és tétessék az 5-ik osztályba s a gyorsroda főnökének felügyelete alól a képviselőház elnökének felügyelete alá helyeztesse.

Mezőssy Béla: Rakovszky vezedelmes közjogi teóriát hirdet. Magyar királynak csak az ismerteti el, aki az esküt letette és aki megkoronáztatta magát, (Ugy van! balfelől.) engedelmessédni csak ennek tartozunk. (Ugy van! balról.)

Nagy Ferenc: Mezőssy Béla felszólalása aggodalommal tölti el, hogy itt közjogi alapfogalmak olyan módon magyaráznak, amely eddigi közjogi felfogásainkkal ellentétben áll. (Halljunk! jobbfelől.) Mi határozottan ismerjük közjogunkban a koronázott király és a nem koronázott király fogalmát. (Helyeslés a jobboldalon.)

Mezőssy Béla: Sajnos, hogy így van!

Nagy Ferenc: Sajnos, igenis, de hiszen ez abból folyt, hogy végtére is a koronázás a dolgok természetes rendje következtében is bizonyos haldéket szenvedett (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) és így fejlődött ki a mi közjogunkban az a felfogás, hogy egyenesen külön fogalom a királyi hatalom tekintetében az a körülmény, hogy vajjon megvan-e koronázva vagy nincsen megkoronázva a király. (Mozgás és zaj a szélsőbaloldalon.) Bizonyos jogok a nem koronázott királyt nem illetik meg, míg a koronázott király a királyi hatalom teljével rendelkezik. (Ugy van! jobbfelől.) Már most az a kérdés, tartozunk-e hűséggel a meg nem koronázott király iránt? Hát van-e valahol kimondva az, hogy nem tartozunk? (Nagy zaj a bal- és a szélsőbaloldalon.) Ez sehol kimondva nincsen. (Folytonos zaj és mozgás a szélsőbaloldalon.) Az a kérdés, király-e az, aki nincs megkoronázva? (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nem király! Nem az! Zaj.) A második kérdés az, tartozunk-e hűséggel a király irányában? Igen. (Zaj a szélsőbaloldalon.) Miatán pedig nincs megkülönböztetés téve a büntetőtörvényben, hová vezet ez a teória, amelyet most a vitába behoznak? Hiszen ez egyenesen jogot ad nekünk arra, hogy hűtlenséget kövessünk el a királyllyal szemben. (Élénk helyeslés jobbfelől. Mozgás a szélsőbaloldalon.) hogy itt egyenesen a hűtlenségnek a joga proklamáltassék azért, mert a király magát még meg nem koronáztatta. Nem ismerik a királyi hitlevelet. Hát nincs benne állandóan az, hogy az aranybullaának az utolsó paragrafusára, amelyik megengedi azt... (Zaj és mozgás a szélsőbaloldalon.)

Pap Zoltán: Hej, de nagyon csavarint! Folytonos zaj a bal és szélsőbaloldalon.)

Nagy Ferenc: Abban benne van az ellentállás a nemzet részéről. Hát már most ez oda vezetne, hogy a nem koronázott királyllyal szemben tehát ellentállási jogunk is volna. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Persze, hogy van.) Ezt nem lehet elfogadni, mert az bizonyos, hogy a meg nem koronázott király törvényes király a pragmatika szankció erejénél fogva, mely jog egészen önként lép hatályba és nem függ attól, hogy a király megkoronáztatott-e vagy sem. (Igaz! Ugy van! jobbfelől. Mozgás és ellentmondás a szélsőbaloldalon.) Nem mondja ezzel, hogy normális, helyes állapot, ha a király magát esetleg éveik meg nem koronáztatja. Erre van törvény, hogy hat hónap alatt tartozik magát megkoronáztatni. De ha nem teszi, az nem jelenti azt, hogy mi már most hűtlenséget kövessünk el a királyllyal szemben. (Igen. Ugy van jobbfelől. Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Pap Zoltán: Magyar királyi egyetemi tanár így beszél!

Nagy Ferenc: Ha nem koronáztatja meg magát azonnal, abból nem következik, hogy mi vele szemben hűséggel nem tartozunk. Ez oda vezetne, hogy a hűtlenség jogos dolog volna a királyllyal szemben. (Felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: Hogyne volna!) Ez ellen határozottan tiltakozik. (Helyeslés jobbfelől.)

Pap Zoltán: Az ország jogát kell védelmezni így nem a király jogát! (Folytonos zaj.)

Elnök: Az ilyen kurjogkás nem való a parlamentbe, mert ez nem tanácskozás és máshova

való, nem a képviselőházba! (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Ugron Gábor: A királyok Magyarországon törvényeinknél fogva nyerneket hatalmat. Királyokat a mi őseink választottak, azonban minden választás alkalmával megszabták a feltételeket, amely feltételek mellett a koronát az ő fejére tették. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Valaki lehetett Magyarországnak választott királyja és azért megtörténhetett, hogy huzamosabb időn keresztül nem volt Magyarországnak megkoronázott királyja, részint azért, mert nem volt ideje és alkalma rája, részint pedig azért, mert a korona idegen birtoklónak kezében volt, tehát a koronázás ténye végrehajtható nem vala. Midőn a Habsburg-házzal szemben őseink örökletessé tették a királyságot, akkor feltételekhez kötötték azt, mely feltételek a szerződésnek éppen olyan integráns része a kötelezőre, mint a kötelezőettré néve. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) A feltételeknek még szertartásait is meghatározták és megszabták, amely szertartásoknak betartása feltétlenül szükséges volt ahhoz, hogy a megválasztott vagy az örökletes rendűn következő férfi a királyi hatalmat a maga teljességében elnyerhesse.

Nagy Ferenc: Teljességében!

Ugron Gábor: Természetes, hogy a megválasztott, vagy pedig az örökletes rendjén trónra jutó királynak időre van szüksége, hogy magát meg is koronáztassa. Világosan kimondják törvényeink, hogy a király, aki nincs megkoronázva, nemességét nem adhat, beneficiumokat nem oszthat, törvényt nem szentesíthet, privilégiumokat nem adhat és még több más következményei is vannak, vagyis bir egy királyi hatalmat, amely a királyi hatalomtól eltér és különbözik.

Nagy Ferenc: Az is király!

Ugron Gábor: ... mert némely alkotmányos jogokat, melyeket különben neki gyakorolnia jogában áll és tetszésétől függ, hogy a törvény által megszabott módon gyakorolja, semmiféle módon nem gyakorolhatja és gyakorolhatja.

Nagy Ferenc: A többit igen!

Ugron Gábor: A törvény világos határidőt szab, hogy mennyi idő alatt tartozik a király magát megkoronáztatni. Igaz, hogy a törvény sehol sem mondja azt, hogy hűséggel nem tartozik a nemzet, ha a király nincs is megkoronázva. Nagyon természetes, hogy egy törvény ilyenről világosan nem intézkedett és nem rendelkezett, mert magának a korona tulajdonosának is bele kellett volna abba egyeznie.

Rakovszky István: Mezőssynek nincs joga azt inszINUálni az ő szavainak, amit inszINUált. Az ő tétele csak az, hogy az alattvaló hűség az alatt a hat hónap alatt is kötelez, amely a király koronázására törvényeinkben fenn van tartva. Hát mi történik akkor a Mezőssy magyarázata szerint, ha a királyt meg koronáztatni nem lehet? Ez a király akkor is törvényes király, mert nem tehet róla, hogy magát meg nem koronáztatathatja. Alkotmányos érületében sérteni magát nem enged. Megmutatta már azt, hogy ha alkotmányunkat bántják, a küzdők sorában áll.

Mezőssy Béla: Nem akarta Rakovszky alkotmányos érületét sérteni. Mind egyetértünk abban, hogy a királynak a koronázásra fentartott hat hónapi idő alatt is tartozunk hűséggel. De a vita tovább ment és a hat hónapi határidőn túl is, ha meg nem koronáztatja magát a király, Rakovszky és Nagy Ferenc hűséget követelnek. Ez nem áll, mert törvényeinkben határozottan ki van mondva az, hogy a király az alkotmányra megesküdni tartozik és a szent koronával köteles magát megkoronáztatni. Ebből önként következik, hogy ellenkező esetben a nemzetet nem kötelezheti az a szerződés, amely a királyt is kötelezi. (Ugy van! balról.)

Pap Zoltán: Személyes kérdésben visszautasítja az elnökeket az a kifejezés, melyet vele szemben egy közbeszólásért használt.

Elnök: Pap Zoltánt rendutasítja az elnökség eljárásának kritizálásáért.

A Ház a gazdasági bizottság jelentését Nessi módosításával elfogadja, Rátkay módosítását elveti.

Következik a gazdasági bizottság jelentése a képviselőház költségvetéséről.

Kammerer Ernő előadó ismerteteti a jelentést.

Rakovszky István: Ez a költségvetés olyan nagy összeget ölel fel, hogy meg kell retenni tőle. Olyan praemiumok vannak felvéve ebben a költségvetésben, melyekben más állami tisztviselők nem részesülnek. A nyomtatványok tételénél megjegyzi, hogy a törvények, melyeket a nyomtatványokkal együtt kapnak, használhatatlanok, mivel egyik oldalon törvény másik oldalon írományok vannak. Intézkedést kér az elnöktől ennek a helytelenségnek megszüntetésére.

Az alelnökök fizetése 12 ezer koronában állapított meg. Az alelnöki állásokat nagynevű emberek töltötték be s mindig tisztelbeli állás volt. Hogy az alelnököknek ilyen magas fizetést adjanak, indokolatlan s házzsábulyokba ütözköd, mert ezekben sehol az alelnöki tiszteletdíjakról szó sincs. Indítványozza, hogy a Ház ne csak a felemelt tételt, de az eddigi alelnöki fizetést se szavazza meg.

Az orosz-japán háború.

Budapest, július 22.

Az orosz cár állítólag elrendelte már a Malacca szabadonbocsátását. Az angol külügyminiszter tiltakozása olyan jellegű, mely nem enged meg semmiféle kibívót, semmiféle kitérést. Vagy megkockáztathatja-e most Oroszország, hogy az angol kormánnyal, a felháborodott angol néppel szemben kihívásra viselkedjék? Oroszországnak ebben a pillanatban csak egyetlen esze érdeke lehet: az, hogy a keletázsiai tüzet elszigetelje. Hisz abban az órában, mikor Port-Arthur előtt Togo hajói mellett az angol páncéllóriások is feltűnnek, bedugulnának az orosz hitel összes forrásai és Oroszországnak meggyengült erejével két félelmes hatalom ellen kellene egyszerre harcolnia.

Vagy francia szövetségesében bízza, kockáztathatná talán meg az angol kormánnyal való dacolást? Nagyon, de nagyon valószínű, hogy igen esalódnék várakozásában, mert a francia nép nemzeti érzése a felmerült ügyben inkább az angolok mellett szólal meg, mint szövetségestársa mellett, minthogy Franciaországnak éppen olyan eminens érdeke a szabad hajózás, mint Angliának. Franciaország csak egy szolgálatot tehet ebben az ügyben szövetségeseinek. Azt, hogy a felmerült ellentét elsimítására közbeveti magát. De akár-hogyan is, Oroszországnak nem szabad sokáig haboznia, mert az angol közepentengeri hajóraj már elindult a Vöröstengerre. Ha ez az argumentum nem volna elég a cári büszkeség megtörésére, akkor meg kell hogy törje egész Európának felzuduló méltatlankodása. Mert nincs olyan választott bíróság, mely a Malacca-ügyben Oroszországnak adna igazat. Szakértők és laikusok egyaránt azt hangoztatják, hogy az önkényes hajók eljárása menthetetlen. Mert vagy hadihajók, vagy kereskedelmi gőzösök. Harmadik eset nem lehet. Ha hadihajók, akkor csak esel-lel juthattak keresztül a Dardanellákon, ha pedig mint kereskedelmi hajók jutottak a Vöröstengerre, akkor nem volt joguk idegen hajók átkutatására és lefoglalására. Vagyis Oroszország mindenesetre hibát követett el és ezért a hibájáért vezekelnie kell.

A büszkeségre különben annál kevesebb oka van ebben a pillanatban Oroszországnak, mert a manduriai harcra még egyre Kuropatkin csapatainak visszavonulásával végződnek a harcok és ami még ennél is lesújtóbb, Kuroki tábornok keleti serege áttörte az oroszok seregének balszárnyát és Mukden felé vonul előre. Hogy Oku és Nodzu déli seregei még nem kezdték meg az előnyomulást észak felé, annak csak az lehet az oka, hogy Dasicsao és Inkau még orosz kézben van és míg ezt a két helyet nem szállta meg japán haderő, addig részben hátban fenyegeti veszély a déli sereget, részben nincs elég biztos élelmezési vonala. Ebből az utóbbi szempontból különösen Inkau fontos. Mindcsek folytán egészen biztosra vehetjük, hogy a japánok már legközelebb ezt a két helyet igyekeznek majd hatalmukba keríteni.

A diplomáciai háború.

London, július 22.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Pétervárról: Ma délután adták át az angol tiltakozó jegyzékre érkezett orosz feleletet. Ebben Oroszország késznek nyilatkozott arra,

hogy a Malacca ne kerüljön kobozmányi bíróság elé és megígérte, hogy hasonló esetek a jövőben nem fordulnak elő. A forma kedvéért a Malaccát az egyik földközi-tengeri kikötőben, valószínűleg a Suda-öbölben vizsgálják meg az angol konzul jelenlétében. A kárpótlást azért a kárért, amelyet a gőzös a feltartóztatással szenvedett, annak idején az angol nagykövetség fogja követelni.

Berlin, július 22.

A Norddeutsche Allgemeine Zeitung jelenti: Az adeni német konzul távirata szerint a következőképpen foglalta le a Szmolenszk a Prinz Heinrich postáját: a Prinz Heinrichet Abuaille magasságában nyílt tengeren tartóztatták fel. A Szmolenszk két tisztje és husz embere ment át a hajóra. Az összes postát átvizsgálták és a Japánok szánt postadarabokat elvették. Miután a Szmolenszk kapitánya levelet írt a Perzsia kapitányához, amelynek továbbítás végett adták át a visszatartott postát, ebből a postából két csomagot elvettek, melyet egy német lövészgyár adott fel nagasaki japán címre.

London, július 22.

Lansdowne marquis külügyminiszter ma délután kihallgatáson volt a királynál.

London, július 22.

Több pétérvári távirat megerősíti azt a hírt, hogy a cár elrendelte a Malacca szabadonbocsátását és elégtételadását. Egyidejűleg azonban Londonban azt a hivatalos értesítést adták ki, hogy az angol kormány nem fogja tünni, hogy a Malaccát Szebasztopolba vagy más orosz kikötőbe vigyék. Ha a diplomáciai lépések nem használnának, úgy az angol kormány intézkedni fog, hogy angol hajók a Malaccát a legközelebbi angol kikötőbe vigyék. Más információk szerint gróf Lamsdorff kijelentette, hogy alaposan és lelkiismeretesen fogja tanulmányozni az angol kormány tiltakozó jegyzékét és mihely a részleteket ismerni fogja, felelni fog rá. A pétérvári angol nagykövetség az ügynek gyors megoldását várja. Az orosz külügyminisztériumban lehetségesnek tartják, hogy a Peterburg parancsnoka tévesen fogta fel feladatát, de kijelentik egyttal, hogy Oroszország jogosnak mondja, hogy hajói a Dardanellákon keresztül menjenek, amennyiben kereskedelmi lobogó alatt vitorláznak, de mihely az orosz hajók a szoroson túl vannak, senki sem tilthatja meg nekik, hogy hadihajókká változzanak át. Ezzel szemben a pétérvári angol nagykövetség azt hozza fel, hogy nem kereskedelmi hajók mentek a Dardanellákon keresztül, hanem valószínűleg hadihajók, amelyek ágyúikat és főszerelősüket vászonnal takarták le.

London, július 22.

Bizonytalan, hogy hol van most a Malacca. Minden pillanatban várják itt azt a jelentést, hogy a Földközi-tengeren valamely angol hadihajó feltartóztatta és angol személyzettel Port-Saidba kíséri. Az igaztosság lecsillapodott, mert általános a vélemény, hogy a konfliktus meg van oldva. Félhivatalosan közlik Pétervárról, hogy az angol nagykövet ma délután gróf Lamsdorff meghívására a külügyminisztériumba ment. Itt azt beszéltek, hogy az ellentét Oroszország és Anglia közt most abban van, hogy az angol kormány követeli, hogy az orosz önkéntes hajóraj Szmolenszk és Peterburg nevű hajói nyomban hagyják abba a Vöröstengeren a kereskedelmi hajók átkutatását, míg a hágai választott bíróság, amely elé az ügyet valószínűleg utasítani fogják, nem nyilatkozott. Ezzel szemben az orosz kormány ragaszkodik ahhoz, hogy a Szmolenszk és a Peterburg mindaddig hadihajóknak tekintessenek, míg a hágai választott bíróság ki nem mondja, hogy nem hadihajók.

London, július 22.

Az angol tengerészeti körök véleménye a Malacca-esetről megozlik. Mig egy részük azt követeli, hogy a földközi-tengeri hajóhad parancsnoka a Malaccát szállja meg és orosz legénységét

Gróf Tisza István miniszterelnök: Egyetért Rakovszkyval és nincs kifogása indítványának első része ellen, de azt ez idő szerint elfogadhatónak nem tartja.

Rakovszky István: Visszavonja indítványát.

Mezőssy Béla esatlakozik Rakovszkyknak a Ház alelnökeinek fizetésére vonatkozó indítványához. Nemcsak finánciális, de az alelnökök függetlenségének megóvása szempontjából is kifogásolja a fizetésemelést. (Helyeslé balról.)

A többség a tételt megszavazza s Rakovszky indítványát elveti.

Elnök: Az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után következik az országgyűlés költéségetése.

Rátkay László: Felvilágosítást kér, vajjon a törvényhozás az ellenőrzést a meghozott törvények tekintetében miképpen gyakorolja? Vannak elvesztett törvényeink is, vannak olyanok, amelyeknek hatálya határidőig terjed, de nincsenek hozzáférhetően nyilvántartva.

Elnök: Ez nem a képviselőházat, illetve az alelnökséget illeti, hanem a szakminisztort s azt hiszi, hogy jövőben is ez az eljárás lesz a leg-helyesebb.

A Ház a főrendiház és a képviselőház költségetésére vonatkozó tétéleket megszavazza s a miniszterelnöknek az állandó országház építési munkálatairól szóló jelentését tudomásul veszi.

Rátkay a közösügyi kiadások tételénél kifejti, hogy a delegáció által hozott határozatok a magyar országgyűlés levéltárában nem őriztetnek. Vannak nyomatott jegyzőkönyvek, de a közös miniszterek jelentései, melyekből tiszta képet nyerhetnénk, nem irattározatnak nálunk.

Elnök: A delegáció jegyzőkönyveinek és tanácskozásaira vonatkozó minden iratnak a beszállítása iránt intézkedett s ezek ma már az országházban külön irattárban kezeltetnek.

Gróf Tisza István miniszterelnök: Megjegyzi, hogy a kormány csak arra köteleztetik, hogy a költségvetésbe a közösügyi kiadásoknak Magyarországra kvóta szerint eső részét felvegye. A delegáció mással, mint költségvetéssel és zárszámadással nem foglalkozik s így Rátkay aggodalma alaptalan. Ami a katonai kiadásokat illeti, azok teljesen a mult évi költségvetés keretében mozognak. A létszámemelésre vonatkozólag a hadügyminiszter a delegációban felvilágosítást nem adhatott, mert az nem tartozik a delegáció hatáskörébe.

A többség a tételt megszavazza.

Komjáthy Béla az államadóságek tételénél kéri beszédének holnapra való halasztását. (Helyeslés.)

Elnök: Az ülést 3/2 órakor bezárja.

BELFÖLD

A szabadelvűpárt értekezlete. Az országgyűlési szabadelvűpárt ma este fél 8 óra-ker baró Podmaniczky Frigyes elnökle alatt értekezletet tartott, amelyen Piukovich József előadása mellett tárgyalta és elfogadta a belügyminisztérium, Heltei Ferenc előadása mellett a kereskedelemügyi minisztérium 1904. évi költségvetését egy általánosában, mint részleteiben, az utóbbi Molecz Daninak a kézműipar támogatására, Novák Józsefnek a vasuti menetrend javítására irányuló felszólalásai és Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter felvilágosító és megnyugtató szavai után. A pártelnök a párt zajos éljenése mellett üdvözölte a miniszterelnököt a képviselőház esütörtöki ülésében tartott beszédéért és ezzel az értekezlet véget ért.

A szabadelvűpárt elnöksége felkéri a szabadelvűpárt tagjait, hogy holnap, szombaton, már az ülés elején minél nagyobb számban jelenjenek meg.

KÜLFÖLD

Báró Calice lemondása. A sajtóban néhány nap óta az a hír terjedt el, hogy báró Calice, monárkiánk konstantinápolyi nagykövete, lemond állásáról. Ezt a hírt félhivatalosan teljesen légből kapottnak minősítik, báró Calice tovább is megmarad állásában és semmi oka sincs arra, hogy lemondását benyújtsa.

vesse fogságba, addig az óvatosabbak rámutatnak azokra a veszedelmekre, amelyek az Oroszországgal való konfliktusból származhatnak. A *Japánországgal fennálló szövetségi viszony következtében a helyzet kétszeresen veszedelmes*, mert Oroszország bizonyosan fölhasználná az alkalmat arra, hogy szövetségeseit toborozzon. A sajtó arra a hivatalosan még meg nem erősített hírre, hogy a cár elrendelte a *Malacca* szabadonbocsátását, úgy nyilatkozik, hogy az akut veszedelem elintéztéknek tekinthető. A *Malacca* különben, ha elindult *Port-Said*-ból, mint hírlik, a *Földközi-tenger* semmiesetre sem juthat messzire, mert Angliának a tenger délkeleti részén nem kevesebb, mint *tizenegy csatahajója, tizenegy cirkálóhajója és harminchárom torpedóhajója van koncentráva*. A helyzet komolysága kitünik abból, hogy az angol minisztertanács tegnap két ízben több óra hosszáig volt együtt. A királyt, aki *Walesben van*, minduntalan táviratban értesítik az eseményekről.

Bár a tegnapi izgatottság jelentékenyen lecsappant, mégis a kormányhoz közel álló *Times* és *Daily Telegraph* értesülése szerint a kormány még sem hajlandó elismerni Oroszországnak azt a jogát, hogy fegyveres cirkálóhajókat hamis lobbó alatti a Dardanellákon keresztül bocsásson, hanem napirendre akarja tűzni ezt az egész kérdést. Az angol kormány tiltakozását tudvalevőleg azzal okolta meg, hogy a *Malacca* nem szállított hadi csempészárut, hanem mindaz, ami a hajón volt, a brit kormány tulajdona és hogy az orosz önkéntes hajóhad cirkálóhajója, amely az orosz postahajót elkobozta, a Dardanellákat kereskedelmi lobbó alatti hagyta el és ennélfogva semmi joga sem volt ahhoz, hogy a Vörös-tengeren tengeri rendőrségi funkciót végezzen, amire csak hadihajók vannak hivatva. Ugy látszik már most, hogy az orosz kormány a tiltakozás első pontját elfogadja, de arra vonatkozólag, vajjon az orosz önkéntes hajóhad két cirkálóhajójának, a *Szmoleszknak* és a *Peterburgnak* joga van-e ahhoz, hogy a Vörös-tengeren magángőzösöket megállítsanak és kikutasson, kevésbé kielégítő választ adott. Az hallatszik, hogy a *cár a Peterburg parancsnokát megdicsérte viselkedéséért*. Pétervári táviratok ismertetik az orosz kormányt ebben a kérdésben elfoglalt álláspontját. Eszerint 1901-ben, bár csak Oroszország és Törökország között, a nélkül, hogy a párisi szerződésben érdekelt többi szignatárius hatalmat hivatalosan értesítették volna, egyezség jött létre, amelynek értelmében Törökország megengedi az orosz önkéntes hajóhad cirkálóhajóinak, hogy orosz kereskedelmi lobbó alatti a Dardanellákon átmenjenek. Hogyha azonban bekövetkezik az az eset, hogy az illető cirkálóhajó a tengeri szoroson való átmenetel után mint hadihajó kénytelen volna akciába lépni, úgy ez a hajó nem kapna többé engedelmet arra, hogy a Dardanellákon visszamenjen. A *Times* azt írja, hogy Angliának nincsen kifogása az ellen, hogy azt a kérdést, vajjon az orosz önkéntes hajóhadnak *Szmoleszke* és *Peterburg* cirkálóhajói birkak-e a hadihajók jogaival, a hági választott bíróság elé terjesszék. A *Daily Telegraph* pedig azt mondja, hogy Anglia Törökországtól azt az ígéretet kapta, hogy a *Szmoleszke* és *Peterburg* hajókon kívül az orosz önkéntes flottának más hajója nem fog engedelmet kapni arra, hogy a Dardanellákon keresztül mehessen.

Bécs, július 22.

Diplomáciai körökből jelentik: A *Malacca*-kérdés föl van vetve és a *hatalmak kénytelenek a Dardanellák kérdésében állást foglalni*. Ezt a kérdést eddig mindössze csak egy kabinet pendítette meg. Tudvalevő, hogy az orosz önkéntes-flottának megvan az a joga, hogy a Dardanellákon átmenjen és hogy katonákat és hadiszert szállítson, de a *hajónak nem szabad hadihajó módjára felszerelve lenni*. Oroszország ebben a tekintetben a Törökországgal 1899-ben kötött egyezsége hivatkozik, amelyet az összes hatalmaknak notifikáltak a nélkül, hogy bármelyikük is tiltakozott volna ellene. De mindenestre a hági konvenció irányadó és az ezek között és a Törökországgal kötött egyezség között való összhangzásnak megalkotása lesz valószínűleg a *Malacca* eldobásának gyakorlati kö-

vetkezménye. Az orosz kormány azon az állásponton van, hogy jogában áll hadihajóit az egyik orosz kikötőből a másik orosz kikötőbe vitétni és tudvalevő, hogy a mostani háború kezdetén az orosz önkéntes hajóhad hajói a Dardanellákon át hadiszert szállítottak *Vladivosztkba*. De mégis remélik, hogy a *Szmoleszke* és a *Peterburg* kapitányait dezavualni fogják és hogy az *angol hajó kárárt meg fogják téríteni*. Az orosz sajtónak egy része azt tanácsolja ugyan, hogy az orosz kormány az angol jegyzékre tiltakozással feleljen, de a lapok tulajdonosok része mégis jobban szeretné az ügynek mielőbbi elintézését. Ugyanezt lehet mondani az angol közvéleményről is, amely a Dardanellák kérdésének elvi megoldását követeli.

Páris, július 22.

A *Figaro* egy látszólag félhivatalos cikkében kiemeli, hogy a francia diplomácia mint a semlegesség éber őre ugy Londonban, mint Pétervárott igyekeznék fog a *Malacca*-ügyben keletkezett nehézségeket enyhítésére. Néhány laptól elterjesztett híresztelést, hogy *Delcassé* külügyminiszter Pétervárra utazik és találkozik *Lamsdorff* gróffal, félhivatalosan teljesen alapatlannak mondják.

London, július 22.

A *Daily Telegraph* írja a *Malacca*-kérdésben: Nem lehet többé kételkedni az Anglia és Oroszország között való feszültség komoly voltában. Az esetet talán el lehetne intézni a két nemzet méltóságának megsértése nélkül, ha nem maradna fenn ama súlyos kérdés, milyen osztályhoz kell sorozni az olyan hajókat, mint a *Peterburg*. Ugy értesülünk, hogy az orosz cárnak jelentették, hogy az orosz hajóhad eme hajóira lönek, ha megkísérelenék az angol hajók fenntartását vagy megvizsgálását és tengeri rablóként elűlésének, ha eme magatartásuktól el nem térnek. Arról is értesülünk, hogy a *török kormány* lépéseket tesz, hogy az ilyen hajóknak a *Dardanellákon való átvonulását megakadályozzák*. A kérdésnek semmi köze sincs a távol keleti háborúhoz. A *Standard* írja: A *Malaccának* orosz őrizet alatt való útja *Port-Szaidba* a válságot még lényegesen súlyosbította. Mielőttünk és magunk becsülése kívánja, hogy a gőzöst elbocsássák, mielőtt a Balti-tengerbe érkezik.

Port-Arthur ostroma.

London, július 22.

Tien-cinből jelentik: A japánok szerdán egész nap bombázták *Port-Arthurt*. Az ágyuzás elhalasztott egészen *Niuvsvangig*. Togo tengernagy meghívta hajójára az összes újságírókat és tengerészeti attasékat. Meghívott két japán festőt is, akik le fogják festeni a vár ellen intézendő főostromot.

Berlin, július 22.

A *Lokalanzeigernak* táviratozzák *Tien-cinből*: *Port-Arthurból* érkezett jelentések szerint az utóbbi napokban erősen bombázták a kikötőt. *Niuvsvang* közelében is heves ágyuzást hallottak.

A *Berliner Tageblatt*nak jelentik Pétervárról, hogy *Kuroki* hír szerint *maláriában megbetegedett, de horvágyban vitéti magát* és személyesen vezeti a hadműveleteket.

A szárazföldi harctér.

London, július 22.

Kuroki főhadiszállásáról jelentik, hogy *Kanciatung* mellett, a *Motien-szorostól* negyvenhárom kilométernyire északra nagy csata volt. A japánok kezdték meg az ellenségeskedést és stratégiai arclét fejtettek ki. Az oroszok kezdetben kénytelenek voltak visszavonulni, de később erősítő csapatokat kaptak s erre újra még nagyobb mértékben kezdődött meg a harc, amelynek kimenetele még ismeretlen. Küzdelemről tesznek jelentést *Mukdenből* érkező táviratok is, melyek azt mondják, hogy *két nap óta heves ütközet folyik*, mely még most is tart. A japánok *tulnyomó erővel és nagy bátorsággal* támadták meg az oroszokat, kik kitünően védekeznek. Az oroszok visszavonulásának tulajdonképpen való oka az, hogy a japánok az oroszokat keleti irányba megkörülik. Sőt a *Havas-ügynökség* egy távirata szerint *Ku-*

roki tábornok keleti hadserege áttörte az oroszok seregének balszárnyát és a japánok *Mukden* felé vonulnak előre.

Pétervár, július 22.

A *Russ* közli mukdeni távirat alapján, hogy július 18-án megkezdődött az esőzési időszak. A japánok erre nagy gondnal készültek, amit az is bizonyít, hogy a csapatokat felszerelték ponton-hidalkatrézsekkel, nehogy előnyomulásuk közben megáradt patakknál veszteljen le a gyének kénytelenek. Antungtól Föngvancsüngig a japánok tábori vasutat építettek és most kiépítik azt a hegyszorosokig; a vagonokat khinaiak húzzák, mert sok időbe kerülne, míg a tábori lokomotivok fűtésére tüzelőanyagot szednének.

A balti hajóraj.

Pétervár, július 22.

A balti flotta második hadosztálya, amely tizenegy hajóból áll, augusztus 6—13 közt fog indulni. Ezek a hajók nem olyanok ugyan, hogy a háborúban hasznukat lehetne venni, de tengeri kalózkodásban igen nagy szolgálatot tehetnek.

HIREK

Budapest, július 22.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Július 15-ikén új előfizetés nyílt a *Budapesti Naplóra*. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Trónörökösünk a német hadgyakorlatokon.** Bécsből jelenti tudósítónk: Diplomáciai körökben határozottsággal beszélnek, hogy *Ferenc Ferdinánd* főherceg részt fog venni ősszel a németországi hadgyakorlatokon. Mivel ugyanakkor tartják meg a dél-csehországi nagy gyakorlatokat, tehát ezuttal *Ferenc Ferdinánd* főherceg nem lesz jelen a közös hadsereg manőverein. *Vilmos* császár még bécsi látogatásakor hívta meg a nagy hadgyakorlatokra *Ferenc Ferdinánd* főherceget, aki a meghívást elfogadta.

— **Új udvari tanácsosok.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király szepes-szombati dr. *Generich* Antal, dr. *Békay* Árpád és dr. *Réczey* Imre budapesti egyetemi nyilvános rendes tanároknak az orvostudomány és a felsőbb oktatás terén szerzett érdemeik elismerésül a magyar királyi udvari tanácsosi címet adományozta.

— **Magyar kereskedők Szerbiában.** Belgrádból jelentik, hogy az ottani kereskedő-egyesületek és testületek már megkezdték a készülődést, hogy a szeptemberben odaérkező magyar kereskedőket a szerb kereskedők budapesti fogadásához méltó módon láthassák vendégül. A látogatás programját most állítják össze. A kirándulások rendezését külön bizottságra bízzák, melynek tagjait a legelőkelőbb kereskedőkből válogatják össze, továbbá a kormány és a főváros megbízottjaiból.

— **Kitüntetések.** A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király *Mikló* Imre vallás- és közoktatásügyi minisztériumi számtanácosnak saját kérésére történt nyugalmazása alkalmából a *Ferenc József-rend lovagkeresztjét* adományozta. — Bécsből jelentik: Ó felsége dr. *Klein* Ferenc igazságügyminisztériumi osztályfőnöknek a *Ferenc József-rend nagykeresztjét* adományozta.

— **Strossmayer betegsége.** Eszékéről táviratozzák: A *gyakovi* káptalanhoz a következő távirat érkezett ma reggel *Strossmayer* püspök egészségi állapotáról: A püspök állapota változatlan. Az orvosok remélik, hogy meg tudják tartani az életet. Gyakovóban megemlítik, hogy *Strossmayer* már több év óta szenved szédülésben, különösen a nyári időszakban. A püspök erőteljes természetét tekintve, remélik, hogy most is kilábal a betegségből. *Robits-Sauerbrunn*ól azt táviratozza tudósítónk, hogy a mai nap folyamán a püspök visszauvertó eszméletét.

— **Izabella főhercegnő balesete.** Poprádról jelentik: Csaknem végzetes baleset érte *Frigyess* főherceg feleségét, *Izabella* főhercegnőszonyt, aki most *Alsó-Tátrafüreden* nyaral a *Fecske-villában*. A főhercegnő két tüzésvérő fiatal lovat hajtott a Tátrafüredről Poprád felé vivő országúton, ahol éppen akkor tartották második próbamenetét a most készülő motorkocsijáratoknak. Ezeket a sin nélküli járó s szajtanulul közlekedő kocsiktól megriadtak a lovak s elragadták a könnyű hajtókocsit s viték egyenesen az ároknak. A hátul ülő kocsis segélyével azonban a főhercegnőnek az utolsó pillanatban mégis sikerült megfékeznie a megvadult paripákat s így a kiállott nagy ijedtségen kívül más baja nem esett. A főhercegnőszony azonban visszatért a *Fecske-villába*. A főhercegnőszony magához kérte gróf *Zichy Gézát*, akivel hosszasan tanácskozott. A gróf azután beszélt gróf *Csáky Jenő* szepesi főispánnal, aki — állítólag a főhercegnőszony kívánságára — *Ujfalu*szy *Brunó* főszolgabíró útján elrendelte, hogy az e hó 26-ikára tervezett vilamos motorvasut megnyitását bizonytalan időre halasztják el.

— **Péter király és tisztjei.** Már tudniillik azok a tisztjei, akik egy kis királygyilkossággal neki a trónt megszerezték. Csakhogy körülbelül úgy van már ezekkel a tisztjeivel Péter király, mint az egyszerű ember a farkassal. Megfogta a farkast, de nem ereszté el. Péter királyt a farkas, az az, hogy a királygyilkos tisztjei most nem eresztik ki külföldre furdózni. Mert a tiszturak, akik a vörösboros Dragakölös hangulatban olyan hősiösen mentek neki azon az emlékezetes belgrádi éjszakán a konaknak és koncoltak fel egy mondhatni védtelen házaspárt, most egy kicsit remegnek. Attól fének, hogy ha a király kiteszi a lábát Szerbiából, ellenségeik felülkerekednek, őket hatalmukba kerítik, börtönbe vetik, sőt még gonoszabb dolog is történhetik velük. Olyasféle sorsra juthatnak, amilyenre ők juttatták előbbi királyukat. Amíg a királyt a közelükben érzik, nem féltek annyira a bőrüket, akár mennyire nagy is irántuk az elkeseredés. Cak nemrégiben is növekedett ez az elkeseredés úgy tisztjei, mint polgári körökben, amikor a hadbírósnál történt változások alkalmával többen az összeesküvők tisztjei közül előkelő álláshoz jutottak. Valóssággal megdöbbenés támadt erre, hogy így az igazságszolgáltatás a királygyilkosok kezébe jut. Van okuk hát a tisztjeinek arra, hogy a király otthon legyen és ezért Péter király már lemondott külföldi furdózéséről. S ha haragszik ezért a tisztjeire, vannak, akik segítenek neki haragudni. És pedig a fiai, akiknek szintén le kell mondaniuk arról, hogy külföldön szórakozzanak. Mert hát csak nem járja, hogy a gyerekek mulassanak amikor az apjuk, akire pedig jobban ráfér az üdülés, nem teheti meg. Az apjuk egyébként azért sem teheti, mert... mert egyszerűen kevés az utiköltsége. Pénz dolgában egy kicsit rosszul áll és minisztere, *Pacsu ur*, éppen most fáradozik valami tisztességes kölcsön felhajtásában. ami arra is kellene, hogy régebbi és türelmetlenkedő hitelezőknek dugják be némileg a száját. Hanem egyéb baj is van még. A koronázás dolga. Meg is volna már a terminusa, de azért annyi keserősége van ezzel is, különösen Oroszországra felől, hogy legjobban szeretne már békeségben lenni és inkább ott is hagyná a trónt. Még pedig a legidősebb fia javára, aki ugyanis orosz nevelésű. Hát ilyen bus hírek érkeznek Belgrádból.

— **Tüzoitö-kongresszus.** Augusztus 17-től 21-ig tartja üléseit Budapesten a nemzetközi tüzoitö-kongresszus. Gróf *Székényi Viktor*, a Magyar Országos Tüzoitö Szövetség elnöke azzal a kérelemmel fordult a fővárosi tanácsához, hogy a kongresszus tagjai augusztus 18-án

tekinthessék meg a fővárosi vízműveket. A tanács a vendégek kalauzolásával *Kajlinger Mihály* vízvezeték igazgatót bízta meg.

— **Eső.** A tudósítások hosszú sora hetek óta szakadatlanul csak rémes hősegekről és gyakori tüzveszedelmekről számolt be, amelyek éppen csakis ilyen rettenetes hősegekben lehetnek ilyen gyakoriak és nagyméretűek. És a hősegről és borzalmas tüzveszedelmekről szóló jelentések végtelen láncolata során mindenki áhitozva leste már nagy idő óta azokat a híreket, amelyek végre az idő fordulásától, egy elborulásáról és áldásos, hús esőről adjanak végül számot. Ma aztán megjött a hír az első komoly esőről. *Nagy-Becskerek*en, ahol ma délután egyébként szintén volt tűz, este hat órák hírtelen eső támadt, amely jéggel vegyesen egy órahosszat tartott.

— **A szultán és követe.** A *Berliner Tageblatt*nak írja a követezköket *konstantinápolyi* tudósítója: *Izzet Basa*, a madridi török követ, a *Figaro* tudósítója előtt nagyon kicsinylően nyilatkozott a minap az orosz hadvezetéséről és Oroszországnak Törökországhoz való viszonyáról. Ez a tudósítás eljutott a párisi *Figaroba* és erre *Sinovej* konstantinápolyi orosz nagykövet Pétervárról dörgedelmes utasítást kapott, hogy követelje a szultántól *Izzet Basa megbüntetését* annál is inkább, mert a kérdéses nyilatkozat nem volt magánbeszélgetés, hanem a nyilvánosságnak volt szánva. A szultán nem szívesen enged a pétervári kormány követelésének, mert *Izzet Basa*t rendkívül kedveli és különben is ő *Fuad Basa*nak fia, akinek nagy vagonya van és így minden valószínűség szerint abban a helyzetben lesz, hogy meg sem jelenik *Konstantinápolyban*, ha felelősségrevonás céljából visszarendelik. *Izzet Basa* további leleplezésekkel fenyegetőzik, ha megfosztanak állásától. *Sinovej* orosz nagykövet éleshangú jegyzéket intézett a portához és a *Jildizben* most megint nagy a kapkodás.

— **Törvényhatósági utak államosítása.** *Szabolcsvármegye* törvényhatóságának küldöttsége tisztelgett ma gróf *Tisza István* miniszterelnöknel. A küldöttség, melyet báró *Feilitzsch* Berthold főispán vezetett, arra kérte a miniszterelnököt mint belügyminisztert, hogy *Szabolcsvármegyét* köztainak kiépítése érdekében állami segélyben részesítse. Gróf *Tisza István* kiltásba helyezte a kérelmet teljesítését. A küldöttség *Hieronymi Károly* kereskedelemügyi minisztert is fölkereste és átnyújtották neki azt a feliratot, melyben a vármegye egyes törvényhatósági köztainak állami kezelésbe való átvételét kéri.

— **Halálozás.** *Heim Péter*, a posta- és távírádó volt elnökgazgatóját ma temették el általában, nagy részvét mellett. Az egyházi szertartást, melyen a posta- és távíradóigazgatóság főtisztviselői közül sokan megjelentek, *Szabó Imre* káplán vezette. Az elhunyt családjaához *Hieronymi Károly* kereskedelemügyi miniszter is intézett részvértat.

Kazy József miniszteri tanácsost, a hegyvidéki kirendeltség vezetőjét sulyos csapás érte; neje, született *Vescey-Oláh Anna* tegnapi este 43 éves korában hosszú szenvedés után elhunyt. A megboldogultat holnap délután 5 órák körül temetik be a *Tükör-utca* 5. számú házban és ideiglenesen a kerepesi-úti temetőben helyezik nyugalomra.

Matheovicsi Pinkovics, született *czabaji Horváth Berta* meghalt Baján.

Junker Gusztáv ügyvéd hatvanhárom éves korában meghalt *Csurgen*. Temetése ma délután volt nagy részvét mellett.

Prágából jelentik: *Sébor Ferenc* nagyiparúzó, az osztrák urakházának tagja, elhunyt.

— **Megszökött örült.** *Sztajkovics* Milaja tanár tegnapi a *Bácskából* felhozta fivérét, *Sztajkovics Dillonné* 43 éves kereskedőt a fővárosba, hogy itt elmebetegsége miatt megvizsgáltsassa. A beteg ember azonban a *Margithidon* megszökött a fivérétől. A rendőrség keresi.

— **Pörök a fonográf ellen.** *Brüsszelből* írják: *Puccini* és *Massenet* közös pertindítottak két fonográfgyáros ellen, akik a *Bohème* opera, néhány zenészművet felhasználták a fonográfjaikon. A brüsszeli törvényszék kimondotta, hogy a zeneművek hengereken és korongokon való reprodukálása az illető művek új kiadásának tekintendő. Ezeknek a készítéséhez tehát a szerző beleegyezése szükséges. Mind a két gyáros 300 frank kártérítést fizetett a szerzőknek, s a perköltségeket is ők viselték.

— **Bajor politikai csöndélet.** A bajor tartománygyűlésen napról-napra nagy botrányok járnak. Ennek az elvadult állapotnak gyümölese az a nyílt levél, amelyet gróf *Ekert* tett ma közzé *M a* *henben Heim* centumpárti képviselő ellen, aka a leglégmésőbb tagja a bajor tartománygyűlésnek. A nyílt levélben — mint tudósítónk *Münchenből* táviratozza — gróf *Ekert* leleplezi *Heimot*, hogy diákkorában párbajképtelenségét nyilvánították, ne merészkedjék tehát uriembernek társaságába tolazkodni.

— **A konak rejtett alagutja.** *Belgrádból* írják, hogy mostanában, mikor a régi konak épületét átkutatták, mielőtt teljesen kitűritenék, egy alagutat találtak alatta, amely majdnem az egész város alatt elvezet. Ennek a titkos alagutnak az volt a rendeltetése, hogy a királyi család és a konak lakói veszedelem esetén elmenekülhessenek. Most tudódott ki, hogy *Sándor király* rövid idővel a katasztrófa előtt az alagut bejáratát befalasztatta, mert félt, hogy azon összeesküvők juthatnak a konakba. Az alagut létezéséről azonban a királygyilkosok semmit sem tudtak és maga *Sándor király* fosztotta meg magát a menekülés egyetlen útjától.

— **Magyar munkások idegenben.** *Szegedről* jelentik: A szegedi polgármester a morvaországi *Kunevald* városból táviratot kapott, hogy a két hét előtt csásos ígéretekkel kicsalt munkások, csak hogy éhen ne veszenek, az ottani téglágyétkében olcsó pénzért vállaltak munkát. Ma ott beomlott egy próbafal és *Bozoki János* szegedi alsóvárosi családos embert maga alá temette. A többi szegedi munkások most azt kívánják, hogy őket kényszerüdvéllal hazaküldjék.

— **Szegény gyermekek nyaralása.** A Budapesti Szűnidei Gyermektelep-Egyesület holnap, szombaton délután 3 órák ejti meg a Felső-erdősor 17. számú népiskolában az ezévi telepek második csoportjának felvételét. A csoportok a következő rendben indulnak unak: *Balatonlellére* e hó 30-án délután 2 órák (35 leány), *Zebegényre* 30-án délután 2 óra 35 percek (100 leány), *Trencsénre* 31-én reggel 7 óra 20 percek (40 fiu), *Hegybányára* 31-én reggel 7 óra 30 percek (70 fiu), *Lipikre* 31-én reggel 8 órák (40 fiu), *Cirkvenicára* 31-én 6 óra 50 percek (56 gyermek). A felveti gyermekeknek az indulás előtt egy órával kell a megfelelő pályaudvaron gyülekezniök.

— **Pánik egy jótékony előadásán.** *Albeck* keletlengeri furdózó, mint *Berlinből* jelentik, nagy vigalom volt tegnapi az önkéntes tűzoltók jótékonycélú mulatságán a gyógyteremben. Egy fiatal hölgynek, aki az előadásban résztvette, a borseszalámpától, miközben a haját sütötte, meggulladt a ruhája. Az ifju hölgy ijedtségben kiszaladt a színpadra s a közönség az égő ruha láttára fejedenül menekülni kezdett. Noha a tűz csakhamar elfojtották s a fiatal hölgynek csak jelentéktelen baja esett, a tolongás olyan nagy lett, hogy hatan megsérültek. Néhány nő és férfi menekülés közben felkapaszkodott az ablakokra és két méternyi magasságból az utcára ugrott. A nyugalmat aztán helyreállították.

— **A csuhások.** A mult év május folyamán az ügyészség lefoglalta *A csuhások* című szocialista röpiratot. A budapesti királyi büntető-törvényszék vizsgálóbírája ma feloldotta a röpiratot.

AGRARIA magyar gépforgalmi részvény-társaság a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resicjai mezőgazdasági gépgyáranak vezérigénksége.

Mezőgazdák különös figyelmébe. Tiszta acéltanyag saját hámorakból. Előretérletlen téglacélelekezői. Páncélacél-kormánylemezek. Magasított acélelekezői. Porvédő kerékek. Acél gerendely. Csak kitanasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk. Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes tájajny 16-gépeket terjedelmese ismereti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmese, szakszerű és minden gazdaság értékes felvilágosítást nyújt — és díjmentesen küldetük. Ekegyártás terén legelső-rangú magyar gyártmány felkínáltsa még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is. Rövidített levéleim: „Agraria” Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgönycim: „Agraria” Budapest.

— **Uj levelezőlapok.** Bécsből jelentik, hogy a jövő hó elsejétől a bécsi postaigazgatóság új levelezőlapokat hoz forgalomba. Az új levelezőlap mindenben megegyezik a mostanival, csak az előlap balsarkában lesz egy rubrika a feladó nevének és lakásának feljegyzésére. Ez az újítás azt célozza, hogy azokat a levelezőlapokat, amelyek bármilyen oknál fogva nem kézbesíthetők, vissza lehessen küldeni a feladóknak. Egy másik újítása a bécsi postának, hogy ezentúl az express küldeményeket csak abban az esetben kézbesítik éjjel is, ha a feladó ezt kifejezetten óhajtja. Ebben az esetben a küldeményre irandó, hogy éjjel is kézbesítendő.

— **A tett emberének szövetsége.** Ez a szövetség hónapokig tartotta rémületben Amerikában Dakota és Minnesota lakosságát. És pedig amerikaiasan. Március 18-án J. M. Hannaford, a Northern Pacific Railway vasúttársaság igazgatója a következő levelet kapta:

— Tisztelt uram! Vegye tudomásul, hogy az ön társaságára 25.000 dollár adót vetettünk ki. Ha hajlandók ezt az adót megfizetni, mához tízenegyre napra tegyenek az összes vonatok utolsó kocsijára egy zászlócskát. Tudatjuk azonban, hogy ha ez nem történik meg, megkezdjük az önök vasutvonalainak szétrombolását. Mint hogy azonban az esetleg bekövetkező szerencsétlenségekért a felelősséget magunkra vállalni nem akarjuk, figyelmeztetni fogjuk az utazó közönséget, hogy az önök vasútjait kerülje.

A tett emberének szövetsége.

Montanában adták fel ezt a levelet. Másnap hasonló levelet kapott *Fee* társulati főfelügyelő és *Melton* elnök is más városból. Ezek tanácskozára gyűltek, aztán elhatározták, hogy fizetni semmi esetre sem fognak. De azt is elhatározták, hogy a kívánt napon a vonatokra kitegyék a fehér zászlócskákat. Másnap ezt a levelet kapták:

— Örömmel tapasztaltuk, hogy önök fizetni hajlandók. A fizetés módzatára nézve a következők állapotok meg. Április 23-án este 7 órakor az önök meghatalmazottja egy gépen, csak a mozdonyvezető és fűtő társaságában *Livingstonból* elindult *Helena* felé. A vonalon egy helyen vörös lámpa lesz letéve. Ott a meghatalmazott leszáll és a 25.000 dollár aranyban leteszi a pályatestre. Azután megint visszamegy *Livingstonba*. Részedre azonban ne gondoljanak, mert keserűen fogják megfizetni.

A szövetség.

Titokban erre a rendőrségnél jelentést tettek az esetről, s a rendőrség a vasutvonalat, a vidéken levő szállókat és tárházakat mind átkutatta, de semmi gyanusát sem tapasztalt. A következő napon azonban a vasutnak sok állomásáról az igazgatóságához egyforma fenyegető levelek érkeztek, hogy a szövetség az eset következtében az adót 50.000 dollárra emelte föl és megfizetésére terminusnak május 1-ét jelölte meg. Arra az esetre, ha akkor sem történne meg a fizetés, dinamittal fenyegetődztek. A társaság erre leghelyesebbnek tartotta, ha a nagyközönséget értesíti a veszedelemtől. A figyelmeztetés hatása azonban éppen ellenkezője lett annak, amit tőle vártak. A szenzációkat kedvelő amerikai közönség olyan nagy számmal lepte el a veszélyeztetett vonalakat, hogy a társaság kénytelen volt több különvonatot indítani. Május 4-ikén erre a szövetség a táviróvonalakat több helyen elszagattatta, 5-én *Helena* és *Bulte* állomások között a síneket felszakították, 6-án a mollani alagutban óriási sziklatömböket helyeztek el, 7-én pedig a társaság blosburgi gyártelepén dinamitrobbanás történt. A rendőrség a társaság rendelkezésére sok titkos rendőrt bocsátott, akik azelőtt már az anarkisták üldözésében kitűntek. Junius 1-én újabb merénylet történt. *Vidal* és *Mullas* állomások között, ahol a vasut egy befárgásban halad, robbantás folytán több sziklatömb hullott a pályatestre. A rendőrség vizsgálatot tartott és egy kálapot talált, amelyet a tettes valószínűleg menekülés közben hagyott ott. A kálapot egy *Watson* nevű rendőr kutyájával megszagoltatták. Négy nap múlva a kutya a hilanai pályaudvaron hirtelen ráugrott egy emberre, akiben a kalap gazdáját megismerte. Az illtő neve *Gravelle* Izák és mozdonyvezető volt a társaság szolgálatában. Rögtön a rendőrségre vitték és szigorú vallatás alá fogták, hol bevallotta, hogy az egész dolognak ő és két más mozdonyvezető volt a szerzője.

— **Hőség, tüzek.** Makacsul, a kedvező fordulatra nagyon kevés hajlandósággal tart tovább a tropikus forróság és okoz mindenfelé mérhetetlen kárt és halálos veszedelmeket nálunk és egész Európában.

A nagy hőségnek tegnap a fővárosban több áldozata akadt. *Horváth Géza* 15 éves tanuló tegnap a Bulyovszky-utca 23. számú ház udvarán napszúrás következtében összeesett. Haldokolva vitték a Rókusba. — Napszúrást kaptak *Király Lina* 18 éves cseléd a Holló-utcában, *Rozmann Sándor* 28 éves aranyműves a Holló-utcában. Az éjszaka pedig eszméletlen állapotban találták a Ganz-utca 22. számú ház udvarán *Murányi József* szabósegédet, aki szintén a hőségtől lett rossz-szul. Valamennyit a Rókus-kórházban ápolják. — Ma délután a Bulyovszky-utca 23. szám alatt lévő üres telken a száraz fű a nagy melegben meggyulladt és hatalmas lánggal égett. A központ és VI. kerületi tűzország oltotta el a tüzet. — *Eötvösliget*en, mint *Máramaros-Sziget*ről jelentik, *Seliga Ferenc* fűrészgépjára kigyulladt és porrá égett. *Seliga*, a gyár tulajdonosa mentés közben *égő ruhával* a tűzbe esett és odaégett. Özvegy és négy árvája siratja. — *Selmeczbánya* erdejében a Hadova hegyen, melynek közelében két hét előtt tűz volt, ma ismét két hold területen égett el a fakészlet. A tűzoltóság és a bányászok gyors és céltudatos munkája gátat vetett a tűz tovaerjedésének. A három óra járásnyira fekvő *Kecskső* községben nagy tűz pusztít. — *Nyiregyházaról* jelentik: Kapocspáthi községben 17 lakóház égett le 16 meléképülettel és nagymennyiségű takarmánnyal. A kár meghaladja az 50.000 koronát. Biztosítva kevés volt. — *Nagyberek*eken délután rövid idő óta már az ötödik tüzeset fordult elő. Elégett öt kazal buza és egy cseplőgép. A tulajdonos *parasztgazda feleségét* a tűz láttára *szivszélhűtés* érte és *holtan* rogyott össze. — *Eszék*ről táviratozzák: a *Guttman S. H. cég Dolnij-Mihajác* közelében lévő erdejében kigyulladt a feldolgozott fa, 7000 ölnyi égett el. A tűz három napig tartott.

Párisban tegnap hat ember meghalt az utcán és husznál többet eszméletlenül vittek a kórházakba. Valamennyien napszúrást kaptak. A közönséget falragaszok útján figyelmeztetik, hogy tartózkodjék a frissítő italoktól, különösen a szeszartalmuaktól, mert kitűnt, hogy az ilyen italok élvezete még hajlandóbbakká teszi az embereket a hőség okozta bajokra. A betegek és halottak tulajdon részben ilyen italok élvezete következtében kapott napszúrás. — A különböző londoni kórházakban körülbelül kétszáz napszúrásos beteget kezelnek. Egész Angliában irtózatoss hőség uralkodik. Hétfőn *tizenketten* haltak meg Londonban az utcán. A meleg ezenkívül még másfajta szerencsétlenségeket is okoz. Sok olyan ember megy fűrdni a mély folyókba, aki nem tud uszni s így mély vízben könnyen szerencsétlenül járhat. Az elmúlt napokban szokatlanul nagy volt a vízbefulladás száma. *Párisból* jelentik, hogy az *Ardenes* hegységben óriási erdőégés pusztít, amelyet nem tudnak elfojtani. Több község veszedelemben forog és *Párisból* két különvonaton tüzoltók mentek a veszedelemben színhelyére. *Szofióból* jelentik, hogy a *bellovai* erdősegek lángban állnak és a tűz elfojtása lehetetlen. Berlinből azt táviratozzák, hogy a lohni lápok biciklisták vigyázatlansága következtében kigyulladtak és a tűz rohamosan terjed. Haecak nagy eső nem jön, a tűz hetekig fog eltartani. — *Mitter-Olang* tiroli falu tegnap teljesen leégett. A tűz egy gyermek vigyázatlansága folytán keletkezett, aki a csúriban gyujtóval játszott. *Egy csecsemő* a tűzbe veszett.

— **Magyar szó a tótok közt.** *Trencsén*-ből írják: a *trencsénmegyei* evangélikus esperességi gyűlésen, amely gróf *Zay Miklós* világi és az esperes egyházi elnöklété mellett folyt le, az egyik tót lelkész, aki eddig tót nemzeti érzelméről volt ismeretes, megelégedéssel konstatálta, hogy a *trencsénmegyei* esperességgel evangélikus népiskoláiban a magyar nyelv ered-

ményes tanítása már szépen halad és most már egyetlen iskola sincs, ahol magyar nyelven legalább heti 12 órán át ne tanítanak.

— **Párbaj tanár és tanítvány között.** A *braunschweigi* gazdasági akadémia egyik tanára báró *Bodungen* Rudolf többször hevesen össeszólalkozott az akadémia egy idősebb hallgatójával, végzetül pedig segédeit küldte tanítványához és provokáltatta. A dolgot a rendőrség valahogy tudomást szerzett és megakadályozta a párbajt, egyben pedig jelentést tett az ügyészségnek. A braunschweigi ügyészség párbajdalra való kihívásért vád alá helyezte a tanárt, de mire végtárgyalásra került volna az ügy, a tanár eltűnt. A lovagias hajlamu tanár ellen most az ügyészség köröző-levelet bocsájtot ki.

— **A Calais-osztoránát át.** *Holbein* Montaque, az ismert nevű uszójának, aki már háromszor próbálta meg *Dower* és *Cap Grisnez* között átúszni a csatornát, három hét múlva újból meg fogja kísérni a merész vállalkozást.

— A vállalkozás nehéz — mondotta *Holbein* — de ezuttal felétlenül sikerül. Már négy hónapja folytatom a traininget a nagy útra. Két évvel ezelőtt már majdnem elértem a pontot, de akkor a hullámverés megakadályozta a szárazrajutásban. Most azonban reményem, hogy szerencsém lesz. *Webbs* kapitány példáját fogom követni. Estefelől indulok és hajnalban érkezem. Azt hiszem, hogy *Dower*-ből indulva egy éjjel alatt elértem a *calaisi* világítótoronyt.

— **Házasság.** *Karcszag* Dezső eljegyezte *Milüter* Iréné kisasszonyt *Egerben*.

Dr. Benkő Géza fővárosi ügyvéd eljegyezte *Kohn Margitot*, *Kohn Herman* kereskedő, törvényhatósági bizottsági tag leányát *Pécsről*.

— **A kis rosszkodó.** A szász trónörökös *Táttra-Füreden* nyaraló gyermekeiről immár sorra egymásután érkeznek hírek, amelyek arról tanuszkodnak, hogy ezek a gyermekek épp úgy szeretnek virgonckodni, „józsiskodni“, mint akármelyik ilyenkoru polgári csemete s hogy az édesapjuk, *Frigyos Ágost* trónörökös mennyire nem elfogult apa. Ime ezt írják megint *Táttra-Füredről* az érdekes családról:

Gyönyörű idő volt s nagy társaság rándult ki a hegyekre. Megfelelő felügyelettel kivonultak a szász trónörökös gyermekei is. Egy-két óra múlva azonban hatalmas vihar támadt, jégesővel, mennydörgéssel, villámlással, úgy, hogy födél alá menekült, aki csak tehetett, mert bizony a jég között galambtojás nagyságu is akadt. A kis hercegeknek és hercegnőknek sikerült elérni a *Reinermenedékházat*, de a körülbelül nyolcesztendő kis herceget, aki a mostani trónörökös után lesz szász király, mód fölött érdekelte a jégeső és bátran a menedékház elé állott. Egy budapesti uriember, akinek sejtelmé sem volt arról, hogy kivel van dolga, így rivallt rá a szórakozó fiúra:

— Kölyök! Nem jössz be a menedékházba?

S a vonakodó kis herceget egyszerűen betolta a kapun. A kis fiu nem tiltakozott, de csak húzódozva engedelmességet. A menedékházban tartózkodó urak és hölgyek fölfigyelgettek a budapesti urat, hogy tulajdonképpen kit szőlított kölyöknek, a mire az illető így védekezett:

— Nem tehetek róla, hogy azzal a nagyon is ismert kifejezéssel szőlítottam meg a kis herceget. Nem tudtam, hogy kicsoda. De láttam, hogy a sűrű jég hullás összeverheti a fejét s ezen föl-háborodtam. Különben a nevelőjének és a kormányának lét volna a kötelessége, hogy vigyázzon rája.

Megtudta az esetet a szász trónörökös is, aki megszidta a guvernántot és rászólt a kis hercegre is. Ezt mondotta neki:

— Látod, kis fiam, megint illetlenül viselkedtél, úgy, hogy az a derék budapesti bécsi is megütöközött rajta.

— **Postások fogadalmá.** A kereskedelemügyi miniszter elrendelte, hogy a postamesterek szolgálatában álló összes alkalmazottak fogadalmat tegyenek. Az alkalmazottak, úgy mint a postakocsisok, küldöncök, kézbesítők és faluzó levélhordók a községi előjárás előtt teszik le a fogadalmat.

— **Gyermekeledadás.** Sikerült előadásokat rendezett a *Fürst* Ida által vezetett lipiki gyermektelepen a telep felügyelője, *Jellinek Erzsébet* tanító nő a gyermekmenhely hatéves fennállása alkalmából. Kiváló talentumról tett tanúságot *Sinayberger* Paula kinek szavalata és tánca egyaránt nagy hatást ért el. Valamennyi szereplőnek kijutott a megérdemelt dícséretből.

— **A gyopár halottal.** Alig mulik el nap, hogy ne jöjjön a magas hegyek közül turistahalál híre. És csodálatos, a magasságok szerelmeseit nem riasztják el azok a sztronsolót áldozatok, akik a feneketlen sziklairegekben lettek halálukat, a turisták gondtalanul lépkednek a meredeknek azon a veszélyes uton, ahonnan egy perccel előbb szédült valaki a halálos mélységbe. Ma ismét két ilyen szerencsétlenség jelentenek. Az egyik *Krajnában* történt, ahol *Laibach* mellett egy eddig ismeretlen sulyosan összeroncsolt nőt találtak egyik hegyszakadéknál. A szerencsétlen asszony *gyopárszedés* közben megcsuszott egy meredeken és a mélységbe zuhant. Ugyancsak *gyopárszedés* alkalmával ért halálos szerencsétlenség *Merón* közelében egy tizennyolc éves *Windischhofer* nevű tanuló, aki vasárnap apjával kiránduláson volt a hegyek között. Három nap mulva találták meg rettenetesen összezúzott holttestét egy szikla tövében.

— **Fertőző betegségek látogatása.** A belügyminiszter jóváhagyta a körhízbán elővezetett fertőző betegségek látogatásáról elhelyezési szabályrendeletet, melynek legfontosabb rendelkezése az, hogy a látogatók a kórterembe lépésük előtt egy nagy köpenyt kapnak, melyet távozásukig viselniük kell.

— **A Beketow-cirkusz** új műsora napról napra nagy közönséget vonz és a fényes program pontjai óriási tapsokat aratnak. Holnap, szombaton díszelőadás lesz, amelyen az újonnan szerződött artisták mind a legjobb műtárványokkal lépnek föl. Vasárnap két előadás lesz, délután négy órakor és este félhétkor. Mindkét előadásnak ugyanaz az érdekfeszítő műsora lesz.

— **Alexia Ő-Budavárában.** Ő-Budavára nagy variété-színpadán óriási tetszés mellett vendégszerepel egy hét óta *Alexia*, a tourbillon-forgószél-tánc megteremtője, akinek magas színvonalon áll, csodálatosan vakmerő táncá páratlanul áll a maga nemében s a variété-színpadok legelső produkciója. A mesés attrakcióra, melyet *Friedmann* igazgató óriási anyagi áldozatok árán szerződtette, minden este zvonolással megtekinthető a nagy variété-színház s a közönség csodálkozásának valóságos tapsviharral ad kifejezés. A csodás táncosnő még csak rövid ideig vendégszerepel Ő-Budavárában. — A *Folies Comiques*ban estonként nagy sikerrel adják az *Élvált feleség* című német bohózatot, amelyben *Albach* nagyszabású alakítása tetszik különösen a közönségnek. Kedden, július 26-án nagyszabású *Anna-ünnepélyt* rendez az igazgatóság a gyönyörűen díszített területen, amely ünnepély méltóan fog sorakozni a mulatóhely eddigi ünnepélyeivel.

— **Rendőri hírek.** Az éjszaka a Fehérvári-uton több marhahajcsár marhákat hajtott. Az uton *Theobald Miklós* és *Soszik Lajos* marhahajcsárók összeverekedtek s a verekedés vége az lett, hogy *Soszik* melleszúrta *Theobaldot*, akit a mentők a Rókusba vitték. — *Bokoli Gyula* 19 éves nyomdai gépmester a napokban eltűnt szüleinek *Pecske-utca 12. szám* alatt lévő lakásáról. Távozása előtt öngyilkosságot emlegetett.

Az új közutak.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 22.

Alig telt el két hónap az állami beruházásokról rendelkező 1904: XIV. t.-e. szentesítése óta, amely törvény a többek közt 3600 km. törvényhatósági közut építésére adja meg a módot s a tervezett közutak építésében máris nagy lépés történt: az első *közigazgatási bejárás* a pest-pilis-solt-kiskunmegyei *Monor* községben ma ment végbe.

Az előzetes tanulmányok, a műszaki műveletek összeállítása nagy munkával jártak ugyan, de a kereskedelmi miniszter halogatást nem ismerő energiája lehetővé tette, hogy a beruházási program első évi részlete, bárha az idő későre járt, még az idén hajtsák végre.

A közigazgatási bejárás tárgya a *monor-lápió-bicske-lápió-szelei* törvényhatósági ut volt.

E 31 km. hosszú utronal mentén szorgalmas nép-lakta, dus vidék terül el, de népe eddigéig nem tudott boldogulni, mert — bár arra vezet el a budapest—orszói és a budapest—prodeali vonal — a vasútállomásokhoz vezető közutak az év nagy részében járhatatlanok voltak. A vármegye különösen az utolsó években áldozatkészséggel fejlesztette ugyan a közutakat, de a szerfelett nagy

költségek miatt, amelyekkel a közutak építése az Alföldön jár, állt ért ólt. Éppen ezért nem méltányolható eléggé az a törekvés, amelyvel a kereskedelmi kormány az állami beruházási hitel keretében előtérbe helyezte az alföldi közutak kiépítését, mert azok mentén hatalmas áldásos kultúra fog fakadni.

A közigazgatási bejárás előjából *Monorra* érkezett bizottság, amelynek vezetésével a kereskedelmi miniszter *Kovács Lajos* királyi műszaki tanácsost bízta meg, nagy lelkesedéssel fogadta az érdekeltség. A vasútállomáson a bizottságot szépszámu küldöttség élén *Beniczky Lajos* alispán üdvözölte; azután a bizottság és a helyi érdekeltség a község házra vonult, a tárgyalást megkezdendő. A vármegye részéről az alispán kívül *Kemény Kálmán* t. főjegyző, *Sárközy Pál* fészolgabíró, *Némethy Jenő* és *Messkö Rudolf* szolgabírók; az államépítészeti hivatal részéről a hivatal vezetője *Kulay Béla* kir. műszaki tanácsos, *Sebestyén Ignác* királyi mérnök, a közut tervezője; a kulturméraöki hivatal részéről *Schmid Ödön*, az érdekeltek *Monor, Gomba* és *Bénye* községek részéről az előljáróság s a vidék nagybirtokosai közül *Szemere Huba, Förster Aurél, Tahy Lajos* jelentek meg.

A tárgyalás folyamán a következő táviratot megszegtették a kereskedelmi miniszterhez:

„Az állami beruházási hitel keretében szervezett törvényhatóság közutak tényleges kivételének első határkövével a *Monorra* ma tartott közigazgatási bejárás alkalmából tiszteletteljesen üdvözöljük nagyméltóságodat a tervezett áldásos alkotás bölcs koncepciója — s a végrehajtás példátlan gyorsaságáért.”

A közigazgatási bejárás után a résztvevők lakomához ültek, amelyen *Szemere Huba* a kormányt, *Kovács Lajos* a vármegye közönségét, *Kulay Béla* az alispánt, *Beniczky Lajos* alispán pedig az államépítészeti hivatalt köszöntötték fel.

A közigazgatási bejárást ma *Lápió-Bicskén* folytatják.

SZÍNHÁZ, ZENE

— **Pénz.** Eszközökben végtelenül egyszerű, finom, hatásában mély és tartós színházi estét szerzett ma a közönségnek a Budai Nyári Színház. *Heyermans Herman*, a rövid időn ismertté vált holland írónak, a *Remény* és a *Ghetto* szerzőjének *Ora et labora* című darabját mutatták be a budai arénában páratlan áldozatkészséggel. Az ujdonságnak *Kemény Simon* természetesen gördőli fordításában *Pénz* a címe, mert azt a rontó munkát szemlélteti, amit a Mammon művel, különösen földhözragadt emberek között. Egy fríz munkás-család szármalms nyomorát eleveníti meg *Heyermans*, szociális bevületének tüzevel világítva be az emberi élet legalsó rétegeibe. Az első fölönvas szivszorítón közvetlen, minden színpadai effektustól távol álló kép a szegénység világából. Olyan ez a szegénység, hogy egy tehén elpusztulását a házbeliek réms jaja-kiáltásokkal gyászolják. Ez a csapás végképp elkeseríti a nyomorultakat és vad sópánkodással néznek a hajléktalanság elő. Az öreget a fia menti ki a bajból, aki kétszáz forintért eladja magát katonának messzi vidékre. Csakhogy a pénz nem a harmóniát segíti helyre, hanem összeveszt az apát, anyát, fiút, sőt ez utóbbit kedvesétől is elszakítja. A fia ugyanis a lány szüleit is támogatni akarja a pénz egy részéből, de a szülők ezt megakadályozzák. A lány és a családja erre másfélő költöznek, a szerelmes legény hiába rimáncodik, hogy maradjanak. Magától, minden erőszakolás nélkül fejlődik ki ez a dráma. *Heyermans* nem vet föl problémákat, nem keresi meg a szociális baj megoldásának fonatát, csak fölítja a meztelen valóságot és izmos kézzel markol a szívünkbe. Ezek az emberek benne vannak az élet hánytorgó bizonytalanságában, nem elvek és tendenciák szobrai gyanánt mutatkoznak, hanem élnek a maguk rendeltetése szerint. Hiddesz, a vén munkás hisz az Urban, mert beleszokott a hitbe, de kételkedik is, erre az élet tanította meg. Azért nem ágál sem a hitével, sem a kételkedésével. Vergődik ide-oda, semmi egyéb. *Vatze*, a gazda sem szociálistáskodik, mikor végszükségben van, egyszerűen eltelik a maga bajával. És mikor pénzhez jut,

menten a tőke zsarnoka lesz a földönfutóval szemben. Ez az élet, igaz a megérfolhatatlanság. A szerző szellemét hiven szolgálták a budai színház színészei. A megmentő fiu szerepét *Keszler Ede* játszotta gondos tanulmány-nyal. Alakítását sok lélektani megfigyelés és hatalmas találat teszi értékesé. *Partnere Kesztlerné Kápolnai Juliska* is erős hatással játszott. *Szohner Olga* tehetségének naiv bájaival aratott nagy tetszést és *Barthos Réthei, Bera Paula, Tábori, Medgyaszai* mind kiválóan megfeleltek földadatuknak. A precíz rendezés és a stilszerű kiállítás révén *Krecsányi Ignác* igazgató tarthat számot a legmelegebb elismerésre. (B—y.)

— **A bayreuthi Wagner-előadások.** *Bayreuthból* táviratozzák: A közönség az idén még nagyobb tömegekben keresi fel *Bayreuthot*, mint a megelőző években. Az odaérkezettek közül sokan kénytelenek voltak visszautazni, mert a jegyárúsitók nál nem kapni már színházi jegyeket. A *Parsifal*hoz százhusz márkával, tehát az eredeti ár hatszorosával fizettek meg a jegyeket. *Boris* nagyherceg az összes főpróbákban jelentett, de tegnap már elutazott. *Alce* hessen-darmstadtí nagyhercegnő is már otthagya *Bayreuthot*. Ma nyitotta meg *Wagner Siegfried Tannhauserrel* az ünnepe *Wagner-előadásokat*. A *Parsifal* nem *Wagner Siegfried* dirigálja.

IRODALOM

— **O a deviza-ügyletek.** Ily címen jelent meg dr. *Erdély Sándor* tartalmas könyve, amely erről a gyakorlati tárgyról elmondja mindazt, amit a külföldi váltóról tudni kell. A monografikus munkában a külföldi váltók ismeretén kívül az arany-behozatalról, a jegybankok politikájáról, a kamatláb és a deviza-árfolyamok kölcsönös hatásáról és a külföldi váltók kímélő-sérgől szóló magvas és kimerítő fejezeteket találunk, amelyek minden hozzáértőnek teljes méltánylással tarthatnak számot. Megjelent a *Lampel-Wodianer* könyvkereskedés kiadásában, a dr. *Schack Béla* főigazgató szerkesztette Magyar Kereskedők Könyvtára III. évfolyamának 2. és 3. füzeteként. Ára 3 korona.

Kuno Fischer.

Budapest, július 22.

A tudományos világnak ünnepe van: *Kuno Fischer* nyolcvanadik évét tölti be. Eredetibb szellemet találhatunk a filozófia utolsó ötven évének történetében, hatás tekintetében azonban *Kuno Fischer* egy sem mulja felül. Háboruban nemesak hadvezérekre van szükség, katonákra is. Hiába a vezér legzenidlisabb terve, legmerészebb gondolata, ha nincs, aki megértse és keresztülvigye. A katoná szerepe jutott *Kuno Fischer*nek. Nem új eszmékkel lépett fel, hanem az elődök nagy gondolatait értette és értette meg. Az újabb filozófia történetét nagyrészt *Kuno Fischer*ből ismerte meg a művelt közönség. Az egész művelt világ tanítója volt, ez az ő legfőbb érdeme.

A nagy filozófusok gondolatait, melyek esetleg az eredeti művekben a kemény külső burrok miatt nehezen élvezhetők, kibámoztta, szép formába öntötte, világossá és érthetővé tette. Amit *Kant* elavult terminológiájára avataltan szemek elől mintegy elrejtett, azt ő hozta napvilágra. *Fischer*nek *Kant*filozófiájáról szóló művéből talán jobban ismeri meg az olvasó *Kantot*, mint az eredetiből. Főművében a *Geschichte der neuen Philosophie*ben csak a legkiválóbb szellemekkel foglalkozik, az egyes méltatásokból azonban tisztán kialakul a filozófia fejlődésének története.

Különösebben a racionalisztikus filozófiát tárgyalja *Descartes*től *Schopenhauer*ig, az angol empirizmusra kevesebb súlyt helyez, csak *Bacon*nal foglalkozik részletesebben. Stílusa ragyogó, színes, kritikája mélyreható, a pesszimizmus ellen felhozható érveket nálánál helyesebben és kimerítőbben senki sem foglalta össze. Kiváló pszichológus. Az egyes filozófusok lelki fejlődését, eszméik forrongását vilá-

gosan meglátja és élénk állítja. Kritikájában lehetnek és vannak is tévedések, de képeiből megelevenedik az egyes filozófusok alakja s ezzel gondolatvilágukhoz egy nagy lépéssel közelebb jutottunk.

A német filozófia történetében nagyfontosságú, hangsúlyozta, hogy minden filozófusnak számolnia kell Kant kritikáinak eredményeivel. Kiemeli az érzék fölötti tapasztalaton kívül való dolgok spekulációjának helytelenségét és rámutat arra a jelentős kanti gondolatra, hogy az emberi tudás csak a jelenségek megértéséig terjedhet. Éppen akkor, midőn az érzék fölötti dolgok spekulációjára folytán a tudományos világban a filozófia kicserélődött volt uralkodó, bizonyítja Kant filozófiájának, valamint általában a filozófiának nagy jelentőségét.

Születésének nyolcvanadik évfordulója alkalmából egész Németország megragadja az alkalmat, hogy neki, a filozófia nagy tanítójának, háláját lerózza. Tanítani akart és tudott, mint kevesen. Nemzedékek lelkeiben talált visszhangra rajongó lelkesedése, melylyel a filozófiai gondolatok fontosságát hirdette. Nemzedékek hálája — ez lesz jutalma. És kelle ennél szebb jutalom?

Sasvári József.

Nyilttér.

Venus -FORRÁS
hathatós szer vesé-,
hólyagbaj, nehézségek,
cukorbetegség stb.
ellen.

Főraktár: ÉDESKUTY L., BUDAPEST.
Fórástulajdonosok: PRUCHA KÁROLY és TSA.

Ideal IRÓGÉP
azonnal és állandóan látható írással! Prospektust és írásmintát küldenek:
Schott H. és Donnath Bpest, Erzsébet-körút 1.
Telefon 62-45.

KRISTÁLY
természetes hydrocarbonátos ásványvízforrás, mely sónával feltöltik. Az enésztől elősegíti pompás asztali ital. Vidékre és külföldre fűvárdíjmentes szállítás. — Kérjen árajzot a Szt. Lukácsfürdő Kútvalóistól, Budán.

KRISTÁLY
Soroksári-utca 17
2. számú üzlethelyiség fülkével és vízvezetékkel, az udvarra kijárat, évi bér 800 korona,
AZONNAL KIADÓ!

Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ A főnyeremény. Egy kőbányai koresmáros, Szvacsina Antal a mult évt. nyolc osztály-sorsjegyjével 60.000 koronát nyert. De a nagy nyeremény fölötti való örömet nem élvezhette zavartalanul, mert Győrök János gyári munkás jogot formált a főnyeremény felére, e miatt keresetet is indított Szvacsina ellen. Az első tárgyaláson a felperes ügyvédje előadta, hogy Szvacsina egy multság alkalmával adekőző jókedvében megígérte Győröknek, ha megnyeri a főnyereményt, neki adja felét. Ezzel szemben az alperes ügyvédje azzal kelt a koresmáros védelmére, hogy a szerencsefogadásokból kötelelem nem származik. A bíróság tanukihallgatásokat rendelt el ezen ügyben. A budapesti törvényszéken Acsuthi bíró ma kihallgatott ezen ügyben több tanut, akiknek egy része beismerte, hogy józanság dolgában nagyon gyengén állott akkor az egész társaság, mikor ez az ígért megtörtént. Viszont volt tanu, aki azt vitatta, hogy nemcsak ő, hanem még Szva-

csina és Győrök is teljesen józanos voltak. A bíróság lelközeelebb még több tanut hallgat ki, azután pedig meghozza ítéletét.

§§ Egy degenerált család. Meissner Rikárd rovtott multu férfi a mult év őszén valóságos ciklust rendezett a fővárosban csalásból. Első tette az volt, hogy Székely Ferenc mérnök neve alatt telefonon több üveg pezsgőt és konyakot rendelt Kincsey Gyula fűszerkereskedőtől, aki szolgálva küldte hozzá az árut. Meissner átvette az árut, de a számlát nem fizette ki. Balog Lajostól ugyanily módon rendelt százhusz korona értékű pezsgőt, a Ganz és Társa cégnél két darab kétszázhusz korona értékű villamoslámpát választott ki azzal, hogy Serényi Alajos műszaki irodatulajdonos lakására küldjék, ahol ki fogják fizetni. A lámpákat a lakására Meissner átvette s a számlát a számlával későbbre rendelte magához. Mire a szolga visszatért, Meissner a lámpákkal együtt eltűnt a lakásból. Ernst Lajosnéti hasonló módon kétszázhusz korona értékű szőnyeget esalt ki. A följelentés folytán a rendőrség letartóztatta Meissnert, aki december óta vizsgálati fogságban van. A vizsgálat alatt a törvényszék orvosszakértői megállapították róla, hogy degenerált típus. Kitént az is, hogy egy ízben öngyilkossági kísérletet is követett el. Ma tartották ügyében a főtárgyalást Langer bíró előnöksével. A sokszoros esalót dr. Bródy Ernő védelme után egy és fél óráig bírtotta a bíróság.

Legujabb.

Az orosz-japán háboru.

Tokio, július 22.

Itt az hírlik, hogy Kuroki tábornok 19-én heves küzdelem után bevette Kiaotungot. Az oroszok, kiknek erős állásaik voltak, azokat keményen védelmezték. A japán veszteségeit 300 főre teszik.

London, július 22.

A Reuter-ügynökségnek jelentik 20-iki kelettel Kuroki főhadiszállásáról: A japánok tegnap megtámadták az innen negyven kilométernyire fekvő Santant. Az ütközet az oroszokra nézve balul ütött ki. Eddig kevés részlet ismeretes. Annnyit tudni, hogy az orosz haderő több mint egy hadosztály volt, különösen tüzből vett részt az ütközetben. Az oroszok újabb megerősített állásokat szállottak meg. A Motien-szoros mellett lefolyt vasárnapi ütközetben oly sokan estek el, hogy nem lehetett őket eltemetni. Kuroki serege a halottak elégetésével van elfoglalva.

Berlin, július 22.

A Wolff-ügynökség jelenti Port-Szaidból: A hatóságok a Malacca nevű feltartóztatott hajónak nem engedték meg, hogy szent és élelmiszert vegyen fel, mire a hajó tegnap Algírba távozott.

London, július 22.

Az alsóház mai ülésén egy interpellációra azt felelte Balfour miniszterelnök, hogy a kormánynak a Malacca ügyében semmiféle hivatalos jellegű közölni valója sincs.

Róma, július 22.

A Tribuna jelenti Brindisiből: a Malacca gőzös kapitánya ma ideérkezett és este a Peninzular and Oriental Linie egyik gyors-hajóján indul London felé.

SPORT

Balaton-bajnokság. A Magyar Athletikai Klub az idén is megtartja nemzetközi uszóversenyét a Balaton bajnokságáért. A verseny augusztus 20-án lesz; a távolság hét kilométer, a tihanyi apátság templomtól Balatonföldvárig. Nevezési zárlat augusztus 14-ike. Nevezések a Magyar Athletikai Klub titkárságához (Szent Margitsziget) augusztus 2-ika után pedig dr. Zádor Béla titkárhoz (Balaton-Földvár) küldendők. A verseny díja: Aranyérem bajnoki szalagon és Balaton bajnoka 1904. cím a győztesnek, minden további beérkezőnek pedig ezüst érem. A versenyen gróf Széchenyi Imre, a M. A. C. volt alelnöke által alapított balaton-földvári érnek kerülnek kiosztásra.

TÁVIRATOK

Közgazdasági táviratok.

Bécs, július 22. (A Budapesti Napló telefontelefontése.) Eladott Buza tiszavidéki 78—81 kg. 10.20—10.70 K., új 79—82 kg. 10.40—10.75 K., bánsági 76—79 kg. 9.90—10.25. mosoni és győri 76—78 kg. 9.75—10.05 K. Rozs: tót felvidéki (új) 73—75 kg. 7.60—7.80 K., pestmegyei (új) 72—76 kg. 7.60—7.85 K., külföldi magyar 71—73 kg. 7.15—7.85 K. Tengeri: 6.45—6.55 K. Magyar zab 6.90—7.50 K., válogatott 7.80 K.

Bécs, július 22. (A Budapesti Napló tudósítójától.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 636.— Magyar hitelrészvény 748.— Bécsi bankgyesület 279.25. Union-bank 515.— Länderbank 515.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 424.— Déli vasut 80.25. Elbavölgyi vasut 421.50. Északnyugati vasut-részvény —.— Dohányrészvény 343.— Rimanurányi vasut 490.— Alpeisi bányarészvény 427.75. Májusi járadék —.— Magyar koronajáradék 99.25. Osztrák koronajáradék 97.10. Lombard —.— Török sorsjegyek 127.— Német birodalmi márka 117.86. Napoleon d'or 19.03.

Frankfurt, július 22. (A Budapesti Napló tudósítójától.) Árfolyamok májusra. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 200.10. Osztrák-magyar államvasut —.— Déli vasut —.— Német bank —.— Disconto 186.30. Drezdai bank —.— Berlini kereskedelmi bank —.— Gelsenkircheni 217.20. Harpeni —.— Laura-kohó —.— Olasz járadék —.— Hibernia 217.50. Az iránzat esendes.

Berlin, július 22. (Esti forgalom.) 4% os magyar aranyjáradék —.— Magyar koronajáradék 97.50. Osztrák hitelrészvény 199.80. Osztrák-magyar államvasut 135.10. Déli vasut 17.40. Északnyugati vasut —.— Elbavölgyi vasut —.— Osztrák bankjegy készpénz —.— Buhslehradi —.— Orosz bankjegy 216.— (Ultimo.) Lombard —.—

New-York, július 22. (Terményszéde.) (Zárlat.) Gyaplat: New-Yorkban helyben 10.90 (11.—). Juliusra 10.42 (10.67). Okt-re 10.61 (10.81). New-Orleansban helyben 12.— (12.—). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 7.70 (7.70). Stand white Philadelphianban 7.65 (7.65). Refined in Cases 10.40 (10.40). Credit Balances at Oil City 1.50 (1.50). — Zsír: Western steam 7.20 (7.20). Koch és Brothers 7.15 (7.15). Tengeri iránzata állandó. — Juliusra 55.1/2 (55.—). — Szept-re 54.3/4 (54.1/2). — Dec-re —.— (—). — Buza iránzata bányadt. — Pirosozsi helyben 107.— (107.1/2). Juliusra 101.1/2 (101.3/4). Szeptemberre 92.1/2 (92.3/4). — Dec-re 90.7/8 (91.3/8). — Májusra —.— (—). — Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.— (1.—). — Kávé: fair Rio 7. sz 7.1/4 (7.1/4). Juliusra 5.80 (5.75). Okt-re 6.— (6.—). — Liszt: Spring Wheat clears 3.90 (3.90). — Cukor: —.— 3.1/2 (—). — Óra: 27.25—27.50 (27.—27.25). — Réz: 12.62—12.87 (12.62—12.87). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelentik.)

Chicago, július 22. (Terményszéde.) (Zárlat.) Buza iránzata bányadt. Jul-ra 94.3/8 (95.3/8). Szept. 87.3/4 (88.3/4). — Tengeri iránzata állandó. — Juliusra 49.1/4 (49.3/8). — Zsír: Juliusra 6.80 (6.85). Szept-re 6.90 (6.95). — Szalonna short clear 7.37 (7.37). — Sertéshús: Juliusra 11.70 (11.75). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Napirend.

Napló: Szombat, július 23. — Római-katolikus: Apollinár. — Protestáns: Kamillo. — Görög-orosz (július 10.): Leone és t. — Zsidó: Ab. 11. Sabbat Voethanan. — Nap kél: 4 óra 11 percek. — Nyugszik: 7 óra 28 percek. — Hold kél: 4 óra 8 percek délután. — Nyugszik: 12 óra 53 percek éjjel. — A nap az oroszlan jegybe lép 8 óra 49 percek.

A miniszterek nem fogadnak. A lépcsőtérhez háznyitva fogad 11—12 óráig. Nemzeti Szalon kiállítás nyitva délelőtt 9-től este 8 óráig. Belépődíj 50 fillér. Könyves Kálmán-lérszág művészeti szalon. Nagymező-utca 37. szám.) Megtekinthető egész nap díjtalanul.

Nemzeti Múzeum. Képtár, nyitva van 9 órától délután 1-ig. A könyvtár történelmi és irodalomtörténeti kiállítás megtekinthető 9 órától délután 1 óráig. Belépődíj 1 korona. — Néprajzi tár (Csillag-utca 3.) nyitva 9 órától délután 1 óráig. Belépődíj 1 korona. Növényvár (Széchenyi-utca 1. sz.) megtekinthető kutatók számára díjtalanul 9 órától délután 1 óráig. Többi tárat megtekinthetők 1 korona díj mellett.

A földtani intézet múzeuma a Stefánia-uton nyitva 9—1-ig. Belépődíj 1 korona. Technológiai iparmúzeum nyitva 9—1-ig. Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 9 órától 12-ig.

REGÉNY

ASSZONYOK HATALMA

Irta: GUSTAF AF GEIJERSTAM

(16)

És az árnyék nőtt, míg nem betöltötte körülöttem az egész szobát, úgy hogy minden sötét lett és a lámpavilágot ebben a nagy feketeségben, mint egyetlen pontot láttam. Akkor jött, amikor egyedül voltam és az éjszaka már beköszöntött. Akkor elzavart az íróasztalomtól és arra kényszerített, hogy oktalanul járjak ide-oda a szobában. miközben semmire sem gondoltam, csak azt éreztem, hogyan tölti meg az árnyék bensőmet, azt semmi egyebet sem lehetett ott látni, mint egy magányos, lobogó lángot.

Ugy rémlett nekem, hogy ez a láng az életem s mintha az árnyék el akarta volna oltani. Éreztem, hogyan alszik el, hogyan semmisültem meg.

— Az én leányom! — mondtam hangosan.
— Mi lesz majd belőle?

És besurrantam Margit ágyához. Ott térdre hullottam könnytelen kétségbeesésben, ráhajoltam a gyermekre és arcomon éreztem nyugodt lélekzését. De a falon, az ágya felett ott mozgolódott az árnyék és a feneketlen szemek szikráztak.

— Még mindig nem égtek el — mondták.
— Még ráérsz.

— Csak leülhetnek — gondoltam magamban.
— Csak leülhetnek.

Régi életem volt az, amely visszatért és azt a kimondhatatlan Miért?-et erőszakolta rám, amelyre senki emberfia felelni nem tud, sem magának, sem másoknak.

Fiatal voltam és nem tudtam magamat öregnek érezni. Hiábavaló önfeláldozással életem homokba vezetett és nemsokára magamnak el kellett pusztolnom, a nélkül, hogy csak egyetlen csöppjére is akadtam volna annak a tiszta italnak, amely után szomjazva nyujtottam ki a kezemet.

Gyermekeim volt, aki imádott. Gyermekeim, aki boldoggá tett, hacsak pillantásaink találkoztak is. De hát mi az a gyermek? Egy része magamnak, amely oltalmat keresve simul hozzám, amíg a szükség hozzám láncolja, de amely hátat fordít nekem és amaga utján jár, amikor az élet egyszer csábítja.

Barátaim voltak. De hát mi az a barát? Az élet fagyos elszigetelésének a bizonyítéka, amit csak akkor értünk meg, amikor a fájdalom olyan keményen sújtott le ránk, hogy minden érzésünknek vége.

Volt feleségem . . .

Mint egy égető ostromcsapás alatt hajoltam meg és éreztem mindannak a gyalázatát, amit az élet rám mért és csak egyet láttam, hogy egyedül, egészen egyedül állottam istentől, embertől eltávolodva, arra itélve, hogy csöndben elorvadjak, a nélkül, hogy valakinek elmondhattam volna azoknak a kinoknak a rettenetességét, amelyek gyötörték.

Egyetlen ember sem maradhat sokáig egyedül, senki sem halhat meg egyedül. Tudom, hogy mindez megeshetik s hogy ezt, mint minden egyebet el kell viselni. Sőt hallottam, hogy némelyek úgy beszéltek erről, mint az élet legfőbb javáról. De nem hiszek a beszédüknek. Tulzott az, vagy balgaság és maga a beszédjük árulja el a sóvárgást más lélek után, aki iránt semmi idegenkedés nincs a miénkben.

És akkor annyira egyedül voltam, hogy azt hittem, senki sem volt soha olyan elhagyott, haragomban feljajdultam sorsom ellen és nem tudtam nyugalmat találni és lelki állapotomnak mását találtam meg a héber költő isten ellen folytatott magányos küzdelmében.

Ugy véltem, magam körül látom az én kis kettős szobámnak idegen burait abból az időből, amikor még nem házasodtam meg és boldognak hittem magamat. Mint fiatalembert láttam magamat, aki úgy érezte, hogy az élet küzdelmeire termett. Ez az arc, mint rossz ómen, üldözött. Ugy mondják, hogy aki magát látja meg, annak meg

kell halnia. Reám nézve azonban nem ezt a boldogságot jelentette. Aki magamagát pillantja meg, az nem hal meg. Ugy kell bolyongania a világban, mintha már rég meghalt volna és epekednie a saját arca után, amelyet nem tud elfelejteni.

Ilyen gondolatok között éltem és senki sem vett észre rajtam valamit. Elvégeztem a dolgomat, sem jobban, sem rosszabbul, mint azelőtt. Csak gyorsabban. Mintha valaki kényszerített volna arra, hogy siessék hogy szabad legyek, ha a rossz gondolatok megérkeznek és megmutatnak engem önmagának, engem és az én elhibázott életemnek.

Játszottam a leányommal és felolvastam neki. És minden este, amikor lefeküdt, megcsókoltam a boldogságnak azzal az érzésével, hogy végre szabad vagyok. Meglátogattam Elizt és urát vagy csak Elizt magát. Hallottam a szavukat és tudtam, hogy feletem nekik. De megkönnyebbültem, ha becsapódott megint mögöttem a folyosóajtó és künn voltam megint az utcán, ahol várt reám az árnyék, hogy hazá kísérjen.

Szóval árnyékéletet éltem, amelyet nem értettem. És ehhez még csábított a kísértés, hogy fegyvert fogjak magam ellen és kimondhatatlan elégtétellel néztem, hogyan szakad meg majd életem fonala. És nem tudtam erről senkivel nem beszélni, még Elizzel sem. És nem is vett észre semmit, holott egyébként olyan éles volt a látása.

Lézengetem és csudálkoztam, úgy véltem, hogy meg kellene sejténie állapotomat és segítségemre kellene jönnie. Gyűlöletet éreztem ellene, mert nem így történt.

Egész télen át bolyongtam így és azt hittem, nem tudom ezt elviselni, végre is szét kell pattanni bennem mindennek.

Igy ültem egy este Eliz szobájában és a nyitott ajtón át játszadozó gyermekeknek a szavát hallottam. Ott ülünk és az urát vártuk. De nem jött. Akkor megszólalt a telefon csengője s láttam, amint Eliz kimegy.

Egyszerre elhomályosult a szemem, csudálatos fájdalom érzése árasztotta el a lelkemet. Nem gyűlöltöm már, a keserűség kiszakadt belőlem, a dac, az aggodalom, a töprengés, a nyugtalanság, minden kiszakadt belőlem, nem azért, mintha megszabadultam volna tőlük, hanem mintha nem akartam volna többé elviselni azt a hallatlan feszültséget, amely még álmomban sem hagyott nyugtot.

Mintha kábultan roskadtam volna össze, mintha érzéseim felmondták volna a szolgálatot. Azt képzeltem, hogy a halál az, amely jóbarátként közeledik most felém.

Nem vesztettem el az eszméletemet. De nem is emlékeztem arra, hogy mi történt, amíg Eliz hangját nem hallottam és kezét nem éreztem, amely könnyedén megérintette a karomat.

Körülnéztem és közben éreztem, hogyan folyik le homlokomon a hideg verejték.

— Mi bajod, Hugó? — hallottam Eliz hangját. — Rosszul vagy?

Fölállottam és ránéztem.

— Nem — mondtam — nem vagyok rosszul. Egy kicsit elszomorodtam valamin, amin segíteni lehetne. Most már nem vagyok szomorú. Szomorúságnak az oka eltűnt. De hát tulfeszítettem erőmet, Eliz. Most béna vagyok. És tagjaim nem hordanak többé.

Megint láttam a szemét, amely fürkészőleg kereste az enyémet.

— Ne nézz úgy rám — mondtam. — Ez fáj. Elfordította a szemét, még csak egyetlen ámuló mozdulatot sem tett. Valami határozatlan érzésem volt, hogy jó szívvel viseltetett irántam és ez nekem teljesen közömbös volt. De azért mégis magamról kezdtem beszélni és Eliz felelt. Végül odafigyeltem a szavaira és a hidegség kezdett bennem fölegedni.

De azért még mindig nem tudtam felfogni, hogy megosztotta velem fájdalmamat, azt hittem, hogy meg kell vetnie és ezt meg is mondtam neki.

Akkor kinevetett, mintha valami beteg, nyakas gyermek volnék és én éreztem is ezt. De nem akartam megadni magamat. Nem akartam, hogy hatalmat nyerjen felettem, még ha a javamra

szolgált is volna. Azért megráztam a fejemet, amikor arra kért, hogy maradjak, felállottam és elmentem, miután arról próbáltam meggyőzni, hogy ideges voltam és mindent tuloztam.

Othon pedig Margit várt rám, aki zenelekeről jött volt haza. Vacsorát készített elő a szobámban, megterítette csinosan az asztalt és gyümölcsöt tett rá. És amikor beléptem és látta, hogy arcom felélnéki, akkor elragadtatásában körül táncolta a szobát.

Jó idő óta először éreztem, hogy rajtam kívül másban is van melegség és élet. Egészen gyöngye volt ez az érzésem, mintha még nem tudtam volna egészen átérezni a dolgot. De amikor magamra maradtam, akkor a fájdalom könnyáradatban olvadt fel és halálos fáradtan fekédtem le.

XVIII

Azontul naponként látogattam meg Elizt, amikor megéreztem, hogy a magány veszedelmessé lett rám nézve és neki mindig volt számomra egy-egy órácskaja.

Jobban segített rajtam, mint akármilyen orvos. Mert egész szenvedésemet magára vette és egészségsége emberré tett megint.

Hogy hogyan csinálta ezt? Milyen eszközöket használt fel? Hogyan is tudnám én azt elmondani? Nem egy nap, nem egy hét vagy hónap műve volt az, hogy meggyógyultam. Sok idő kellett ahhoz. Aztán meg nem voltam ám én olyan kezes beteg.

Eliz azonban fáradhatatlan volt. Talált módokat arra, hogy szórakoztasson, rábeszélte a munkára, elcsalogatott, hogy muzsikát hallgassak és emberek közé vezetett. Mindezt el tudom mondani szavakkal és még sem mondom vele semmit sem. Bármit tett volna is, ugyanazt érte volna el. Ami az egészségetem visszaadta, az az érzés volt, hogy velem élt, velem szenvedett és ez határtalan hállával töltött el. Hatalma fölöttem korlátlan volt. Ajkáról minden szó szinte magától értetődött, előre tudtam, hogy mondani fogja és hogy másképpen egyáltalában nem mondhatta. Mind az, amit tett, olyan lelkületnek volt a nyilvánulása, amelynek tökéletességét megértettem, amelynek értékét becsültem.

Bármennyi ember közt voltam is társaságban, nem is kellett ránézniem Elizre, ugyanis eltálatam gondolatait és azok úgy hatottak rám, mintha csakis őket kerestem volna. Ha rám nézett tudtam már a szavait, a nélkül, hogy kimondta volna őket. Testének minden mozdulata nyugalmat és harmóniát öntött belém. És ha egyedül voltunk semmi sem okozhatott nagyobb örömet, mint az, hogyha a hallgatás reánk borult és mi csöndesen örülnünk annak, hogy egymás közelében vagyunk.

Igen, megeshet, hogy váratlanul belépett egy szobába, ahol én voltam. Nem hallottam őt, mert a szoba tele volt emberekkel s mindenki összevissza beszélt hangosan. Nem is láttam őt, de a közellétét egész lényemen mint valami villamos áramot éreztem.

Éppen ez időtájt gyakran beszélt Eliz önmagáról. Eleinte talán azért történt ez, mert én is beszéltem magamról; de az is lehetséges, hogy tulajdonképpen és akkor let közlekenynyé, amikor módot vélt benne találni arra, hogy engem saját énemről és borus gondolataimról megszabadítson. De ha magáról és viszonyairól beszélt, akkor ez nem azon a módon történt amint az emberek az ő bizalmas közléseiket rendszeren meg szokták tenni, amikor mindig valami tartózkodás és félénk leplezés zavarja az embert. Nem, úgy beszélt ő, mintha senki sem hallotta volna és én azt hiszem, hogy valószínűleg azzal adta vissza egészségségemet és lellem egyensúlyát, hogy az ő nyugalmával, csaknem vidáman, a kacérságnak minden nyoma és tartózkodás nélkül kitárta a lelkét.

Eliz tehát elérte a célját, de lassan érte el és végül olyan módon, amelyről soha álmodni sem mert volna. De amikor az árnyék végre eltűnt, akkor minden megváltozott.

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG

A halászat fejlesztése. A földmivelésügyi miniszter a halászat érdekeinek gyámolítása érdekében körrendeletet intézett a közgazdasági hatóságokhoz, amelyben kívánatosnak tartja olyan egyesületek és szervezetek alakulását, amelyek a haltenyésztés ügyének felkarolásával a kövizek behalását vagy a haltenyésztésre alkalmas vízterületek kihasználását tűzik célul. Kívánatosnak tartja a miniszter a halterőkesítés ügyének szövetségi uton való rendezését nemcsak a termelők, hanem főképpen a fogyasztók érdekében, akik a halpiaci viszonyok javítását méltán követelik. E mindkét irányban megindítandó mozgalom és társadalmi tevékenység szervezésével az országos halászati felügyelőség előterjesztésére *Mészáros* Benedek földbíróköt, az országos halászatot egyesület alelnökét bízta meg a miniszter.

Sorsolás. A Magyar Jelzálog-Hitelbank 40/0-os forint névértékű községi kötelezőnek tervszerű évi kisorsolását augusztus 1-én délelőtt 10 órákor tartják meg a bank helyiségeiben.

Zálogházak megvizsgálása. Még Láng Lajos volt kereskedelmiügyi miniszter utasította az iparhatóságokat, hogy a kézzzálogüzleteket rendszeresen vizsgálják meg a vizsgálat eredményeit legkésőbb minden év január 25-ig terjeszték fel a miniszteriumhoz. Ezenkívül arra is utasította a törvényhatóságokat, hogy a területükön lévő kézzzálogintézeteknél beállí mindenemű változásokról pontos jegyzéket készítsenek. Ezt a rendeletet az iparhatóságok és a törvényhatóságok csak hiányosan teljesítették, mire Hieronymi Károly kereskedelmiügyi miniszter újból felhívta a törvényhatóságokat, hogy szigorúan ügyeljenek arra, vajjon az iparhatóságok pontosan teljesítik-e a magán-kézzzálogüzletek megvizsgálását, mert csak a szükséges adatok birtokában lehet meggyőződést szerezni arról, hogy a kézzzálogüzletek a törvényeket és rendeleteket pontosan betartják-e.

Menetrendváltozás. Jövő hó 1-től kezdve az Ersekújvár-nagytapolcsányi vonalon Nagysúrány és Kistapolcsány állomások között mindkét irányban egy-egy új személyvonatot helyeznek forgalomba. Az új vonat Kistapolcsányról reggel 5 óra 13 percekor indul és Nagysúrányon a Nagytapolcsány felől jövő vonattal egyesülve, Ersekújvárra reggel 7 óra 30 percekor érkezik, hol csatlakozást talál a Budapestre délelőtt 9 óra 40 percekor érkező zsolnai gyorsvonathoz. Az ellenirányban az új vonat csatlakozólag a Budapestre este 6 óra 15 percekor induló zsolnai gyorsvonathoz, Ersekújvártól Nagysúrányig a Nagytapolcsány felé menő vonattal egyesítve fog közlekedni és Kistapolcsányra éjjel 10 óra 39 percekor fog megérkezni. Azonkívül a Kistapolcsányról jelenleg reggel induló vegyesvonat onnan csak délelőtt 8 óra 36 percekor fog indulni, miáltal Ersekújvártól közvetlen csatlakozást nyer a Budapestre délután 1 óra 50 percekor érkező gyorsvonathoz. Az Ersekújvárról jelenleg délután 3 óra 39 percekor Kistapolcsányba érkező vegyesvonat pedig csatlakozólag Ersekújvártól a Budapestre reggel 7 óra 20 percekor induló zsolnai gyorsvonathoz, Kistapolcsányba délután 12 óra 19 percekor fog érkezni.

Fizetésektelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetésektelenségeket jelent: *Szál* Manó droguista *Uapest* (Árpád-ut 62). *Sattler* Pál fűszer- és gyarmatárú kereskedő *Szombathely*, *Pollak* Ignác kereskedő *Békes-Csaba* ezelőtt *Turkeve*, ifj. *Pálinkás* János kereskedő *Torontál-Vásárhely*, *Klein* Ignác kereskedő *Fiume*, *Sirola* S. (tulajdonos *Sirola Szerafina*) fűszerkereskedő *Zágráb*.

Vásárosarnok. (Vámos és *Bruszt* jelentése.) A mai hetivásár forgalma a nyári idényhez képest élénk volt. A hozatalok gyors elhelyezésre találtak. Részleteiben a következőképpen alakult az üzlet: *Husfeldék*: vidéki marhahas eleje 86-94, hátulja 94-110 korona 100 kilónként. Lehuzott sertés 112-124, sertések szalonnával 100-112 fillér kilónként. — *Vadfeldékben* szilárd az üzlet és ma óz 160-180, vaddisznó 70-90, szarvas 80-84 fillér kilónként. — *Tojásban* lanya az üzlet, és ma I. rendű friss tolt ára 53-55, gyengébb minőségű 51.—52.— koronát jegyzett eredeti ládként. — *Tejtermékek*: I. rendű szövetségi teavaj 1.70-2.—, jó friss főzövaj 1.40-1.50 fillér, friss tehéntúró 16-20 fillér kilónként. — *Élő baromfi*: Rántani való csirke 1.20-1.50, sütni való 1.40-2.20, tyúk 2.—-2.60, kacsa 1.80-3.40, lud 3.40-5.— korona páronként minőség szerint. — *Gyümölcsfeldék*: Kajszinbarack 12-16, őszibarack 24-50 fillért jegyzett minőség szerint. Nyári édes alma 8-12,

rétesbe való alma 12-24, ringló 12-20, körte 20-30 fillér kilónként minőség szerint.

Borjvásár. 1904. évi július hó 22-én. (A budapesti marhavásártéri vásárpénztár részvényláráságtól.) Felhajtás. Belföldi élő borjú 773 drb, leölt borjú — db. bécsi borjú — darab, növendékmarha — darab, élő bárány — darab, leölt bárány — darab. — Arjegyzések: Belföldi élő borjú I. rendű 78-88 f.-ig, kivételes — 92 fillér, II. rendű élő borjúkért 63-76 f.-ig 1 kilónként, leölt borjú I. r. — f.-ig, II. r. — f.-től — f.-ig, kivét. — f. kilónként, levonas nélkül. Rugott borjúkért 50-62 f.-ig. Növendékmarha f.-től — f.-ig, I. r. — f.-ig, közepminőségű — f.-ig, alárendelt — K., leölt bárány — korona, kivételes — K.-ig páronként. Az irányzat szilárd, az árak 4 fillérel kilogrammonként emelkedtek.

Sertés-konzumvásári jelentés. (A székesfővárosi sertésvásár és közvágóhid intézősége.) Július 22-én. Felhajtás összege 614 drb sertés, 38 darab süldő. Előző napi eladatlan maradvány 174 darab sertés, — darab süldő, összesen 778 darab sertés, 38 darab süldő. Eladott 738 darab sertés, 38 darab süldő. Eladatlan maradvány 40 darab sertés, — darab süldő. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok. — Következő árak jegyzették: Zsirsertés: Öreg I. r. 350 kilogrammon felül 86-88 K.-ig, II. rendű 280-350 kilogrammig — fillérig, II. rendű selejtezett — fillérig, kanló — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 90-94 fillérig, fiatal közep 220-300 kilogrammig 85-94 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogrammig 78-84 fillérig, süldő — fillérig, malac — fillérig. Hussertés: nehéz 300 kilogrammon felül — fillérig, könnyű 140-200 kilogrammig — fillérig, süldő — fillérig, malac 40 kilogrammig — fillér. Árak minden levonas nélkül, kilogrammonként, elősúlyban értendők.

A budapesti gabonatózsde.

Budapest, július 22.

Szilárd alapirányzat mellett 45.000 méter-másza buza került a forgalomba 20 fillérral magasabb árral.

Rozsban 10, tengeriben 5-10 fillérral emelkedtek az árak.

Zab és takarmányára jegyzése szilárd, az irányzat tartott volt.

Felmondott 6000 méter-másza buza július 27-én leendő átvételre.

Eladott:

Uj buza. Tiszavidéki: 200 mm. 81 k. 10 K. 25 f., 500 mm. 81-8 k. 10 K. 25 f., 1000 mm. 82 k. 10 K. 25 f., 200 mm. 82 k. 10 K. — f., 200 mm. 81-5 k. 10 K. 22 1/2 f., 200 mm. 81-5 k. 10 K. 22 1/2 f., 700 mm. 81-5 k. 10 K. 20 f., 300 mm. 81-5 k. 10 K. 15 f., 200 mm. 81-5 k. 10 K. 50 f., 500 mm. 81 k. 10 K. 20 f., 4000 mm. 81 k. 10 K. 15 f., 300 mm. 81 k. 10 K. 10 f., 100 mm. 80-5 k. 10 K. 10 f., 100 mm. 80 k. 9 K. 95 f., 100 mm. 80 k. 10 K. 10 f., 100 mm. 80 k. 9 K. 95 f. (fekvő), 400 mm. 79-8 k. 10 K. 10 f., 100 mm. 79 k. 10 K. 10 f., 200 mm. 79 k. 9 K. 90 f., 300 mm. 78 k. 9 K. 95 f.

Pestmegyei: 500 mm. 85-5 k. 10 K. 15 f. sárga, 100 mm. 81 k. 10 K. 50 f., 150 mm. 80-7 k. 9 K. 90 f. kevert, 100 mm. 80 k. 9 K. 76 1/2 f., 100 mm. 79 k. 9 K. 85 f., 100 mm. 79 k. 9 K. 90 f., 150 mm. 79-5 k. 9 K. 97 1/2 f., 1500 mm. 80 k. 9 K. 97 1/2 f., 100 mm. 80 k. 9 K. 95 1/2 f., 200 mm. 78-5 k. 9 K. 95 f., 100 mm. 78 k. 9 K. 90 f.

Bánsági: 300 mm. 80 k. 10 K. 15 f., 400 mm. 78 k. 9 K. 95 f.

Bácskai: 100 mm. 78 k. 9 K. 90 f.

Ó-buza. Tiszavidéki: 100 mm. 80 k. 10 K. 17 f., 100 mm. 80-5 k. 10 K. 10 f., 100 mm. 80 k. 10 K. 10 f., 100 mm. 80-5 k. 10 K. 05 f., 100 mm. 78-7 k. 9 K. 90 f., 200 mm. 74 k. 9 K. 35 f.

Bánsági: 300 mm. 76 k. 9 K. 65 f.

Bácskai: 1600 mm. 77 k. 9 K. 80 f., 300 mm. 75 k. 9 K. 25 f.

Szerb: 2000 mm. 76 k. 9 K. 20 f., 5000 mm. 76-5 k. 9 K. 20 f., 2000 mm. 75 k. 9 K. 5 f., 3500 mm. 75 k. 8 K. 5 1/2 f.

Raktáru: 319 mm. 76-5 k. 9 K. 70 f., 95 mm. 77-5 k. 9 K. 70 f.

Mind három hónapra.

Rosz. Új áru: 800 mm. 7 K. 50 f., 400 mm. 7 K. 42 1/2 f., 1000 mm. 7 K. 45 f., 300 mm. 7 K. 40 f., 300 mm. 7 K. 35 f., 500 mm. 7 K. 35 f., 200 mm. 7 K. 35 f., 120 mm. 7 K. 30 f., paritásra.

Zab: 100 mm. 6 K. 85 f., 100 mm. 6 K. 80 f., 200 mm. 6 K. 70 f., 100 mm. 6 K. 75 fillér.

Tengeri: 300 mm. 6 K. 25 f., 200 mm. 6 K. 20 f., 200 mm. 6 K. 22 f., 100 mm. 6 K. 20 f. kocsiarra rakva.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint, készpénzben és kilogrammonként.

B u z a	Műs	50 kilogramm ára		Műs	80 kilogramm ára	
		K.-től	K.-ig		K.-től	K.-ig
Tiszavidéki	78	9.65	9.80	78	10.—	10.06
"	77	9.75	9.90	80	10.06	10.20
"	73	9.85	10.—	81	—	—
Fehérmezei	70	9.80	9.70	79	9.85	10.—
"	77	9.05	9.50	80	9.30	10.05
"	78	9.75	9.80	81	—	—
Festvidéki	78	8.90	9.70	78	9.90	10.05
"	77	8.95	9.80	80	—	—
"	78	8.75	9.90	81	—	—
Bánsági	78	9.50	9.60	79	9.50	—
"	77	9.55	9.70	80	—	—
"	78	9.70	9.85	81	—	—
Bácskai	78	9.05	9.80	79	—	—
"	77	9.75	9.90	80	—	—
"	78	9.80	10.—	81	—	—
Szerb	76	—	—	81	—	—

Egyéb gabonafélék	50 kilogramm ára		
	K.-től	K.-ig	
Rozs	uj előrendű	6.90	7.—
"	közepminőségű	6.80	6.90
Árpa	takarmányára, I. r.	6.25	6.50
"	mésztrendű	6.10	6.25
Kéles	előrendű	6.70	6.85
Zab	közepminőségű	—	—
Tengeri	belföldi új	6.15	6.25
"	6 fenti	—	—
"	uj román vagy bolgár	—	—
"	cinqquantia	—	—
Ropos	képosztia	10.—	10.45

A határidőüzlet folyamán a következő

kötések történetek:	
Októberi buza	9.74-9.76-9.78-9.83
Áprilisi buza (1905)	9.93-10.06
Októberi rozs	7.54-7.63-7.71-7.68
Augusztusi tengeri	6.14-6.27-6.24
Májusi tengeri (1905)	6.50-6.53-6.54-6.53

Déli egy órákor a következő záróárakat

állapították meg hivatalosan a tőzsdén:	
Októberi buza	9.73-9.74
Buza áprilásra (1905)	10.06-10.07
Októberi rozs	7.68-7.69
Októberi zab	6.81-6.82
Augusztusi tengeri	6.22-6.23
Májusi tengeri (1905)	6.52-6.53

Délután fél 5 órákor zárul:

Októberi buza	9.70-9.71
Áprilisi buza (1905)	10.01-10.02
Októberi rozs	7.66-7.67
Októberi zab	6.80-6.81
Augusztusi tengeri	6.24-6.25
Májusi tengeri (1905)	6.50-6.51

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsdén kedvező külföldi hírekre szilárd volt az irányzat és a vezetőértékek árfolyama emelkedett. A déli tőzsde, miután a berlini jegyzések nem feleltek meg a várakozásnak és a spekuláció a gabonárák folytonos emelkedése, a tartós szárazság és az angol-csosz konfliktus miatt tartózkodó volt, fizetetlen maradt és az árfolyamok zárlatig lemorzsolódtak. Valuta és ércáru olcsóbb.

A helyi értékek piacán gyengült az irányzat, magyar fegyvergyári részvények iránt azonban némi érdeklődés mutatkozott.

Előtőzsde. Szilárdult. Osztrák hitelrészvény 637.50-638.—, Magyar hitelrészvény 748.—-749.50. Osztrák-magyar államvasút 633.25-633.50.

Déli tőzsde. Gyengült. Osztrák Hitelrészvény 636.75-636.50.—, Magyar hitelrészvény 748.25-748.—, Osztrák-magyar államvasút 633.—, Jelzálogbank 505.—504.—, Közüti vaspálya 870.50. Magyar koronajáradék 97.20-97.10 korona.

A helyi értékek piaca gyengébb. Kötött: Pesti magyar kereskedelmi bank 2795-2785, Franklin-Társulat 500.50 korona.

A prémiumüzletben díjaztatásokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4.-5.— korona, 8 napra 9-10 korona, 1904. augusztus hó végére 19-21 korona.

Utőtőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 636.50. Magyar hitelrészvény 747.50. Leszámitolóbank 450.— Rimanurányi vasúti 491.—, Osztrák-magyar államvasút 632.25. Közüti vaspálya 870.50. Városi villamos-vasút 320.— korona.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Table with financial data including 'Államadóság', 'Magyar államadóság', 'Osztrák államadóság', 'Egyéb nyilvános kölcsonok', 'Bankok', 'Vasúti- és gépjármű-részvények', 'Borsjegyek', 'Fémnemek'.

rabos ——— korona. Szilvaiz: szlavóniai 12.50—13.— korona, szerbial 10.50—11.— korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előzőszen a tartós szárazságnak a növényzetre való hátrányos hatása és a japánok újabb eredményeiről érkező jelentések, valamint a Malacca szabadonbocsátását demontáló hír következtében a spekuláció tartózkodóan viselkedett. A tegnapi irányzatjavulás azonban nem ment veszendőbe. Alpesi részvény, amely iránt tartós érdeklődés mutatkozott, újra emelkedett. Szilárdítolag hatottak a nyugati piacok kedvező jegyzései. A sorompóban egy-egy kötés volt Nordwestbahn, hirtenbergi, prágai vasmű és csehbanya részvényekben. A prolongációnál a bankrepart 3½% volt; a kulisszban a reportétel 3½% volt.

A déli tőzsde tartott árakkal nyílt meg, később berlini jegyzésekre kissé bágdyt lett az irányzat. Prágai vasmű 2220, csehbanya 1257, brüxi kőszén 608.

Zárlat berlini hitelrészvényeladások következtében gyenge. Prágai vasmű 2220. A magánkamatlab 3—3½%.

Bécs, július 22. (Magyar értékek zárlata.) 4% aranyjárdék 118.60. Magyar koronajárdék 97.10. Tiszai és szegedi kölcson-sorsjegy 162.25. 4% magyar földtelhermentesítési kötvény 97.60. Magyar hitelbank-részvény 747.50. Magyar nyeresémény-kölcson-sorsjegy 206.—. Magyar leszámító- és átváltóbank-részvény ——. Kassa-oderbergi vasúti részvény ——. Rimamurányi vasműrészvény 490.—. Magyar kereskedelmi bank 2780. Magyar kukoripár ——. Magyar vasúti kölcson ezüstben ——. Magyar keleti vasúti állami kötvény ——. Magyar jelzálogbank 505.—. Adria hajózási r. t. 470.—.

Bécs, július 22. (Osztrák értékek zárlata.) 4-2% papírjárdék 99.25. 4-2% ezüstjárdék 99.20—100.10. 4% osztrák aranyjárdék 118.70. Osztrák koronajárdék 99.30. 1860. sorsjegy 153.25. 1864. sorsjegy 257.—. Osztrák hitelsorsjegy 460.—. Osztrák hitelrészvény 635.75. Angol-osztrák bank ——. Unionbank 515.25. Bécsi bankgyűléslet 514.75. Osztrák Länderbank 423.50. Osztrák-magyar bank 1005.—. Osztrák-magyar államvasút 631.—. Déli vasút 80.—. Elbevolgnyi vasút 420.—. Dunagőzhajózási társaság 845.—. Alpesi részvény 426.50. Dohányrészvény 343.—. 20 frankos arany 19.02. Cs. kir. arany (vert) 11.32. Londoni váltóár 239.72. Német bankváltók 117.35. Lipóti-kohó 350.—. Bécsi Tramway Litt B. ——. Bécsi Tramway Litt A. ——. Osztrák Lloyd 680.—. Török sorsjegyek 126.75. Az irányzat gyengült.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, július 22. (Zárlat.) 4-2% papírjárdék ——. 4-2% ezüst járdék 93.40. 4% osztrák aranyjárdék 101.40. 4% magyar aranyjárdék 100.25. Elbevolgnyi vasút ——. Osztrák hitelrészvény 199.75. Magyar koronajárdék 97.50. Déli vasút 17.40. Osztrák-magyar államvasút 135.10. Károly Lajos vasút ——. Kassa-oderbergi vasút ——. Orosz bankjegyek 216.—. Bécsi váltóár 85.15. 4% új orosz kölcson ——. Magyar vasúti beruházási kölcson ——. Török dohányrészvény ——. Alpesi bányarészvény ——. Olasz járdék ——. Disconto Commandit 136.40. Magyar hitelbank ——. Általános villamossági Edison 213.80. Dynamit Trust 168.50. Gelsenkircheni 217.—. Harpeni 199.10. Laurakohó 241.75. Az irányzat esendes.

Páris, július 22. (Zárlat.) Osztrák-magyar állami vasút ——. Új török-konzol 86.12. Egyiptomi járdék 106.40. Osztrák Länderbank 455.—. Párisi bankrészvény 1165.—. 3%-os francia járdék 98.—. 4%-os spanyol járdék 85.35. 3%-os új törleszhető járdék ——. Crédit foncier de France ——. Alpesi bányarészvény ——. 4% 1890. román kölcson 91.—. Görög kölcson ——. Váltó Olaszország 1% pari. Váltó Amsterdamra 201.1/2%. Váltó Brüsszelre 1/2%. De Beers 479.50. Chartered 37.75. 5%-os bolgár kötelezvény ——. Magyar aranyjárdék ——. Déli vasút ——. Váltó Londonra 252.35. Osztrák aranyjárdék 101.55. Török sorsjegy 122.50. Meridional vasút ——. 4%-os olasz járdék 102.75. Ottoman-bank 568.—. 3%-os francia járdék 98.—. Osztrák földhitelezet 1294. Déli vasúti elsőbbségi kötvény 320.—. 4%-os 1896. román kölcson ——. Dohányrészvény 977.—. Váltó Bécsre 104.12. Váltó német piacokra 122.1/2%. Rio 13.39. East Rand 189.—. Randfontein 69.—. Magyar jelzálogbank ——. Az irányzat bágdyt.

Frankfurt, július 22. (Zárlat.) 4-2% osztrák papírjárdék ——. 4%-os osztrák aranyjárdék 101.30. 4%-os magyar aranyjárdék 100.40. Osztrák hitelrészvény 200.15. Osztrák-magyar államvasút 135.50. Északnyugati vasút 104.50. Bustiehradi vasút ——. Londoni váltóár 204.30. Bécsi bankgyűléslet 131.—. Villamos részvény 139.—. 3%-os magyar aranykölcson 83.30. 4-2% osztrák járdék 100.40. Osztrák koronajárdék 99.30. Magyar koronajárdék 97.50. Osztrák-magyar bank 115.40. Déli vasút részvény 17.30. Elbevolgnyi vasút 106.—. Bécsi váltóár 851.66. Párisi váltóár 8100.—. Unionbank részvény ——. Alpesi bányarészvény 215.—. Az irányzat szilárd.

Hamburg, július 22. (Zárlat.) 4-2% osztrák járdék 100.10. 1860. sorsjegy ——. Déli vasút 17.20. 4%-os Osztrák aranyjárdék 100.90. Osztrák hitelrészvény 199.95. Osztrák-magyar államvasút 135.20. Olasz járdék 103.30. 4%-os magyar aranyjárdék 100.20. Az irányzat nyugodt.

A budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Július 22. A sertésüzlet irányzata: változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű Öreg nehéz (párnkint 400 kilogramm felüli súlyban) ——. fillérig. Öreg közép (párnkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) ——. fillérig. Fialat nehéz (párnkint 320 kilogramm felüli súlyban) 112—113 fillérig. Fialat közép (párnkint 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 112—114 fillérig. Fialat könnyű (párnkint 260 kilogramm terjedő súlyban) 110—112 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (párnkint 280 kilogramm felüli súlyban) ——. fillérig. Közép (párnkint 240—260 kilogramm súlyban) ——. fillérig. Könnyű (párnkint 240 kilogramm terjedő súlyban) ——. fillérig. — III. Romániai: Nehéz párnkint 320 kilogramm felüli súlyban ——. fillérig. Közép (párnkint 250—320 kilogramm terjedő súlyban) ——. fillérig. Könnyű (párnkint 250 kilogramm terjedő súlyban) ——. fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (párnkint 240 kilogramm felüli súlyban) ——. fillérig. Könnyű párnkint 240 kilogramm terjedő súlyban) ——. fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (párnkint 260 kilogramm felüli súlyban) 111—112 fillérig. Közép (párnkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 110—111 fillérig. Könnyű (párnkint 250 kilogramm terjedő súlyban) 107—111 fillérig.

Sertésleltárszám: 1904. július 20. napján volt készlet 37.412 darab. — 1904. július 21. napján felhajtott 362 darab. 1904. július 21. napján elszállított 539 darab. 1904. július 22. napján maradt készletben 37.235 darab.

Időjelzés.

Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése.

— Július 22. —

Table with columns: Állomások, Ma reggel 7h, Előző 24 órai, Hőmérséklet, Szél irányja és ereje, Felhőzet, Csapadék, Hőmérő-állás.

Jelek magyarázata: K = kelet, Ny = nyugat, D = dél, É = észak. A felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, * = eső, * = hó, ☼ = köd, ☽ = zivatar.

Hazánk nyugati felében kisebb zivatorként voltak, kevés esővel. Az idő különben változóan felhős és a hőmérőállat emelkedőben van.

Nyugat-Európát maximum, Oroszországot pedig depresszió borítja.

Európa időjárása meleg és tulnyomóan száraz; kevés eső csupán az Alpeken meg Oroszországban esett.

Küldés: Meleg és változóan felhős idő várható, helyenkint — főleg az ország nyugati felében — esővel vagy zivatarral.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Július 22. —

Kinevezések. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a VII-ik fizetési osztályba Földessy Károly posta- és táviratfelügyelőt posta- és táviratfőfelügyelővé; a VIII. fizetési osztályba Hodobay Emil, Réh József, Windisch János, Szabó Kálmán, (nagykőrösi) Kiszka Sándor, Zimmermann Román, Tóth Lajos, Szegő Filop, Balogh József, Ambrus Elek, Király Kálmán, Klekner György, Kaszap Béla, Rosznáky Gyula, Grohmann Artur, Schneider Ede, Kondor Béla, Földessy János, Gönczöl Sándor posta- és táviratfőfelügyelőt és táviratfelügyelőkké és Dujmovics János pénztári ellenőrt posta- és táviratpénztárnokká; a IX. fizetési osztályba Kvaszna József, Halbhauer Ármán, Várady Zsigmond, Farkas Dezső, Persa Árpád, Bruckner Alajos, dr. Vas Ármán, Stern Miksa, Szenthe Károly, Pauliny Gusztáv, Kopasz József, Nagy László, Orinesák Miklós, Graf Ödön, Kelemen Samu, Fodor Miklós, Kell Jenő, Czárán György, Kaiser Jenő, Kovalszky Károly,

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyöz-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag lucerna magyar 45.—52.— korona, vörös aprószemű 40.—43.— korona, vörös erdőlyi ——. korona, vörös bángási ——. korona, középszemű 44.—46.— korona, nagyszemű 48.—52.— korona. Disznószir: budapesti 60.—60.50 korona, vidéki ——. korona. Táblaszalonna: légen sertésított vidéki ——. korona, városi 4 darabos 50.—50.50 korona, 3 darabos 54.—54.50 korona, füstölt ——. korona. — Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség ——. korona, 120 darabos ——. korona, 100 darabos ——. korona, 85 darabos ——. korona, azonnali szállításra. Szerbiai, szokás szerinti minőség ——. korona, 100 darabos ——. korona, 85 da-

Rác György, Szabadka Károly, Fekete Géza, Mayer János, Kemény Bernát, Suchy Sándor, Balogh József, Barla Sz. Sándor, Kracsunel János, Székely Béla, Edelstein Armin, Bayer Sándor, Pauly György, Csery István, Ladomérsky Károly, Trautner Győző, Decsak József, Rudnay Pál, Eberhardt János posta- és táviratüzleteket posta- és táviráfőtisztekké, Gabányi Izidor (Izsó) és Friedmann Márton (Mayer) kisegítő-beosztókat a kir. zálogházak tisztelőszámába a X. fizetési osztály 3. fokozatába tisztékké, — a m. kir. igazságügyminiszter dr. Szilágyi Lajos zilahi kir. törvényszéki joggyakornokot a nagyenyedi kir. járásbírószékhez aljegyzővé nevezte ki.

Áthelyezések. A m. kir. igazságügyminiszter Horváth Kálmán hertai kir. orsz. köztvetői intézeti tisztii irnokot feigytentési tisztii irnok minőségben a váci kir. orsz. feigytentéshöz saját kérelmére, — a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Glósz Ernő lugosi és Erdős Tivadar zalaezerszegi állami főgimnáziumi rendes tanárokat saját kérelmükre kölcsönösen áthelyezte.

Pályázatok. A nagyszalontai községi algináziumnál latin-magyar nyelvi helyettes tanári állásra augusztus 13-ikáig, — nyiregyházi ügyészégnél ügyészi állásra két hét alatt, — Fejérvármege törvényhatóságánál a pákozdi, moóri és nagyperkátai utbiztosi állásokra augusztus hó 30-ikáig andandók be a kérvények.

Vizállás.

fn	Schärding	Jul. 21. 22. méter	Tisza	M. Eriget	Jul. 21. 20. méter
Duna	Paszau	1.66 1.54	Tekelása	0.02 0.10	
	Linz	2.34 2.18	V. Namény	0.01 0.01	
	Bécs	0.35 0.33	Tokaj	1.20 1.16	
	Pozsony	1.25 1.27	Tisza-Füred	1.02 1.08	
	Komárom	1.96 1.99	Kisútnok	1.30 1.36	
	Budapest	1.37 1.34	Csongrád	1.28 1.30	
	Paks	0.92 0.87	Szeged	1.23 1.30	
	Móhács	1.76 1.73	T. Becse	0.70 0.73	
	Gombos	2.28 2.04	B. Ujfalu	1.37 1.32	
	Ujvidék	1.85 1.78	Óndöva	0.20 1.18	
	Panosova	0.68 0.60	Yocelya	1.01 1.02	
	Orsova	1.46 1.40	Redeg	Zemplen	0.00 0.00
Norva	Magyarfalva	0.00 0.02	Sajo	Szoleka	1.25 1.25
Vág	Zselina	0.12 0.12	Hernád	M. Némel	0.21 0.27
	Trencsén	0.29 0.19	Berettyó	M. Margit	0.16 0.13
	Szered	0.18 0.18		B. Ujfalu	0.45 0.49
Náda	Sz. Gothárd	0.20 0.20	Körös	Csucska	0.22 0.22
	Sárvár	0.09 0.06		N. Várán	0.27 0.28
	Győr	1.88 1.85		Belényes	0.25 0.24
	Fejta	0.07 0.08		Tonke	0.39 0.30
Dráva	Zákány	0.46 0.40		M. Margit	0.16 0.13
	Bárcs	0.90 0.97		Borosjenő	0.59 0.53
	Eszék	1.92 1.92		Békés	0.58 0.56
Mura	M. Sierdah.	0.69 0.55		Gyoma	0.70 0.74
Sáva	Zágráb	0.28 0.28	Maros	Gy. Fehérv.	0.74 0.56
	Sáskó	0.07 0.08		Branyicska	0.24 0.26
	Mitrovica	1.08 1.04		Sobornik	0.00 0.00
	Szamos	0.33 0.32		Arad	1.48 1.48
	Szatmár	0.16 0.18		Makó	0.52 0.50
Kraszna	N. Mátyás	0.28 0.22		K. Kostely	0.54 0.50
Latoros	Munkács	0.18 0.16	Béga	Kiszécs	0.25 0.25
Labor	Homonna	0.02 0.01		Temesvár	1.10 1.04
Ung	Ungvár	0.18 0.13		Becskerek	0.88 0.94

SZÍNHÁZAK.

Szombat, 1904. július hó 23-án.

VÁROSL. NYÁRI SZÍNHÁZ. Előszór: **A bolondokháza.** Énekes dobózat 3 felvonásban. Kezdeté 7 1/2 órákor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ. Pénz. Előszór 3 felvonásban. Kezdeté 7 1/2 órákor.

SZT.-LUKÁCSFÜRDŐ, BUDAPEST. SZIMFONIA HANGVERSENY Kezdeté d. u. 5 órákor. Vége este 10 órákor.

Minden sorsjegy nyer.

OLASZ Kapható 36 havi részletfizetésre.

vörös kereszt Havi beosztás: 1 darabra 1 kor. 90 fill. 2 3 30 3 5 70

Már az első részlet és 35 fillér pórtó ellenében megkötődöm a sorsjegyek sorozatát és számai tartalmazó részletivel. 3 részlet egyszerre való beállítás esetén a harmadik részlet is nyugtáztatik, tehát egy részlet ingyen.

maugusztus 1. FLEISSIG Bankház, Budapest, Erzsébet-körút 2. sz.

Azonallal játékos.

Valódi angol Lawn-Tennis.

Tornacsukozók, függő-ágyak és mindennemű hálóak. Kihátrító-kételek fehér kendőből, vízmentes ponyvák, zsákok és kenderárak legelőbb megbiznázott forrás:

Seffer Antal

sportcsukozók és kötélgyártó ipartelepe

Budapest, IV., Károly-utca bontásán 12.

(Közp. városi épülete.)

Alapítottát 1878.

Telefon: 15-56.

Képes árjegyzékek kívánatra bérmentve.

Fogfájás

A fogfájás oka a legtöbb esetben tagadhatatlanul

a fogak elhanyagolásában

keresendő. A következőkre tessék tehát pontosan figyelni. A száj okvetlen kiöblítendő, a mely céla szolgáló vizet felforraltjuk aztán lehűtjük, azonban soha se használjunk langymeleg vizet; ha azonban a nagyon érzékeny fogakra hideg volna, akkor tartunk a száznak egy kevésbé érzékeny helyén addig, míg egy kevésbé megmelegszik és azután öblítsük ki jól a száját. Egy nagyon alkalmas szájviz, melynek használata anti-

szeptikus- és tonikus tulajdonságainál fogva még a fogidegek fájdalmas állapotában is ajánlható az

Ebermann-féle szájviz.

Ez fenti utasítás szerint, vízzel keverve, alaposan tisztítja és fertőtleníti a fogakat és szájtüreget és eltávolítja a lyukas fogaktól vagy a visszamaradt ételmaradékoktól eredő kellemetlen szagot.

Főraktár: Dr. Ebermann, Prag, Ebermann szájvize üvegekben à 3 K., 1 K. 50 fill. és 80 fill.; Ebermann fogpora dobozokban à 1 K. 20 fill. és 60 fill. gyógyszerárakban, droguériákban és illatszerekkeskedésekben kapható.

ŐS - BUDA VÁRA VILÁNYVÁROS!

Nyitva d. u. 6 órád reggeli 4 órág.

Ma, szombaton, július 23-án.

A mesésen kivülgittott és földszített területen

nagy souvenir-ünnepély.

A belépésnél minden látogató ajándékot kap.

A nagy varáz-színpadon:

ALEXIA

rövid vendégzerpülés és a többi nagyszabású attrakció.

FOLIES COMIQUE:

Az elválasztott Teleség.

Moulin rouge à la Paris.

Francia négyes. The Louisiana, erdelti oako-walke-csoport.

A bosnyakezred zenekarának hangverseny.

Óriási tízijáték!

Belépődíj 1 korona. Kedvezményes jegyek 40 fillér. utánfizetéssel érvényesek.

Kedden, július 26-án nagy ANNA-ünnepély.

Elszakíthatatlan

kék munkásöltönyök

Szedő, bonkolópenyvek és iroda-kabátok kaphatók

Gutmann J. és Társánál, VII., Kerepesi-ut 16.

Minták látványra ingyen és bérmentve.

A legjobb új és egyszerű használt

ZSÁK

vizhatlan ponyva legelőbb kapható

FISCHER J. ponyva- és zsák-áruházában =

BUDAPEST, V., Náder-utca 31-33.

Vessék állandón, minden mennyiségben, használt zsákok és becsorélok újakra használt terményzsákokat.

Ponyvaköcsörözés intézet. Legelőbb kizsgálás.

ALAPITVA 1882.

KÖLTÖZKÖDÉSEKET

vessék és hálón, az átrakodás és csomagolás magabiztosításával, elfogad az elátrható Szabadalmazott Bulevkezetivel

Caro és Jellinek szárhító,

Budapest, V., Arany János-utca 24.

A 12090. számú

„Ujtítás gözősített petroléumnak vagy egyéb folyékony égési anyagok előzetésére szolgáló készülékeken“

című, 1898. március 31-ről kelt magy. szabadalomra

vevők vagy engedményesek kerestetnek

Szives ajánlatokat „W. E. 3610“ jellegű al. Mosse Rudoif, Bécs, I., Seilerstättle 2. továbbít.

A Kalap-király

Elismert specialista 3., 4., 5. koronás férfi és női elsőrangú kalap-különlégekben. BUDAPEST, VI., Eskü-ut 6, Klotild-palota.

GRAMMOPHONOK, PHONOGRAPHOK

Elsőrendű gyártmányok részletfizetésre is. Árjegyzéket tessék kérni.

AUFRECHT & GOLDSCHMIED

MANOZSERKORTÁLY

BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 37.

Alkalmos képviselek felvetetmek. J. Alkalmos képviselek felvetetmek. J. Nyitit üzlet: Andrássy-ut 45, mellett.

ÁRLEJTÉS.

A budapest-lipótmezei m. kir. állami elmegyógyintézetben lévő gépházban és annak mellék-helyiségekben teljesítendő keramit munkára 1012 kor. 59 fillér, a betegosztályok kiosejtjeiben, valamint azoknak előtereben teljesítendő terrazó és betonmunkákra pedig 1346 korona 88 fillér, összesen tehát 2359 kor. 47 fillér lett a m. kir. állampórtészet hivatali előmérteti költségvetése szorint előirányozva.

Felhivatnak tehát mindazok, kik ezen munkákat elvállalni óhajtják, hogy ez iránti írásbeli zárt ajánlataikat f. évi augusztus hó 2-ik napjának délelött 10 órájáig, — mely napon és időben a nyilvános tárgyalás is meg fog tartatni, — az intézet gazdasági hivatalánál annyival is inkább nyújtsák be, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az 1-koronás bolygéggel ellátott ajánlatokhoz az előirányzott összeg 5%-ának megfelelő bánatpénz esatolandó.

A részletes feltételek az intézet gazdasági irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Budapest, 1904. július hó 15.

A budapest-lipótmezei m. kir. állami elmegyógyintézet igazgatósa.

„AZ ANKER“

élet- és járadék-biztosító társaság

Igazgatóóság: Bécs, I., Hoher Markt 11. (Ankerhof.)

Magyarországi vezérképviselősege: BUDAPEST, VI., Deák-tér 6. (Anker-udvar.)

Vagyon 1903. végén 160 millió kor.

Biztosítási állomány 1903. végén 521

Kifizetések 261

A társaság eszközei: Mindennemű tőkebiztosításokat halálesetre, kiházasítási és agkori ellátási biztosításokat, továbbá gyermekbiztosításokat nevelési járadékkal és a nélkül, melyeknél a díjfizetés a szerződő korábbi elhalálozásával megszűnik, életjáradék-biztosításokat, meghatározott és öleső díjak mellett.

A társaság vagyonából Magyarországon 1903. év végén 26 1/4 millió korona van elhelyezve.

Mindennemű felvilágosított készségesen és díjmentesen nyújtanak az „Anker“ képviselői, kik prospektusokkal és díjtáblázatokkal költségmentesen szolgálnak.

MENYASSZONYI KELENGYEK
200-tól 2000 KORONÁIG

LUSTIG EDE

FEHÉRNEMŰ RAKTARA
KEREPESI UT 2

RÉSZELETES ARJEGYZEK KÜLDETÉNI

„Neurasthenie“ (ideggyengeség).

E betegség meggyógyításáról és gyökere gyógyításáról szóló pályaművet a legnagyobb tapasztalatok szerint újra átdolgozott mű megjelent, 300 oldalnyi tartalommal, sok ábrával. A mű, amely német, francia és angol nyelven leghatásosabb, a legbiztosabb áttanulást szolgál, agyvelőrontó szenvedélyek következményeinél és minden ilyen fajta bajnál Levélbelyegeken beküldhető 2 koronáért megrendelhető a szerzőnél Dr. RUMLER szakorvosnál. Genfben Nr. 77 (Svájc). A Dr. Rumler-féle speciális gyógyímet „Sylvana“ egész éven át készen van. Legsikeresebb gyógymód, egyetlen a maga nemében.

FÉRFI ÉS NŐI
nemi betegségek,
fertőzőség (impotencia) alkalos gyógykezelésére legelőször

Dr. KAJDACSÝ
v. os. és kir. eszterodors és kórházi főorvost.
Rendel: 9-4-ig, este 7-8-ig.
Budapest, IV., Kigyó-u. 5. (Klotild-pal. I. em.)
Levél után is biztos gyógyíster.

!! Helyiségváltoztatás !!

Mintán jelenlegi helyiségem a vendék nagy látogatása folytán szádknek bizonyult, emeltozva cipőárulástemet anguszus 15-16. Múzeum-körút 27 alá helyezem át. Addig is régi árúknál ramból az árúkat igen olcsón ajánlom, mert ezek az árak a végeladást árúknál is kevesebbek.

Férfi-cipő: Borjabőr, vix, sima vagy betétes... 3.-
Elegáns borja vagy vix, flúzós... 3.50
Eszalonakk, sevrő, flúzós vagy cugos... 4.-
Boxbőr, cugos vagy flúzós 4.-, gombos... 4.50
Sárga, bogaribőr, flúzós vagy cugos... 4.-
Pincé-cipő, azeges, cuggal... 1.30
Tiszte-cipő, lakk vagy sevrő... 4.-
Borjabőr, katonabakancs 3.50, boxbőr... 4.50

Női-cipők: Zergebőr, cugos vagy flúzós... 3.-
Box, sevrő vagy lakk, flúzós... 3.50
Box, lakk, sevrő, gombos... 3.50
Szürke vagy drap szarvasbőr, flúzós... 3.20
Lakk, szürke, spanglicipő... 1.50
Sevrő vagy lakk, regatta... 2.50
Lakk vagy bőr, kivágott cipő... 1.50
Sárga, női, flúzós vagy cugos... 4.50
Gyermek-, sport- és komódipők nagy választékban. Még nem felelő árú kiseretek vagy a pénzt visszaadom. - Kérje nagy fényképes árjegyzékem ingyen és bérmentve.

Agulár Dávid BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 8/a.

+ INGYEN +

és bérmentve, sőt borítékban küldjük bárkinek legjobban megjelent rendkívül érdekes tartalmú, több ezer ábrával és bő magyarázattal ellátott árjegyzékünket.

Universal sérvkötők páradáns, kis gumimágyarázattal a leggyorsabb sérv is elártható. Az árjegyzék a különböző sérvkötők bővebb magyarázattal szolgál.

GUMMI halhólyag, női szerek, bő magyarázattal és használati utasítással. - 20 korona megrendelésnél kass százálek engedélym.

Műkezek, műlábak műfűzők, támgépek, egyenetartók, gumimarkotnyak, háskötők pontos utasítással és leírással.

Az árjegyzék köeli az „első segély“ leírását. Fémháziaknak nyak csapléhes és íparvállalkozóknak a legújabb **Betegápolási cikkek** külön-külön utasítással és bő magyarázattal.

BETEGTOLÓ SZÉKÉK.
Cím:

Magyar orvosi műszertár
Budapest, VII., Kerepesi-ut 32.
(a Rókus kórházzal szemben).

+ A Vörös keresztre ügyeljünk! +

Dr. FÜREDI
V. kórházi főorvos, katona-, megyei- és kerületi pénztári főorvos, a Medjicie road lovagja stb.

Titkos betegségek
impotencia, nemi és női bajok legvalóságosabb specialitása. Rendel: 9-4, este 7-8; Epest, IV., Váci-utca 12. Vegyi- és górosól vizsgálat mellől, levél után is biztos gyógyíster. Mérsékelt díj.

Legszébb Legjobb Legolcsóbb
PAP lan PAP lan PAP lan

1 Beszehalgató vastag 5 db kivethető matracracl... 10.00	1 rongy paplan... 1.50	1 csalmír paplan... 2.50	1 szatin... 2.50	1 atlasz cachmir... 4.50	1 selyem atlasz paplan... 8.50	1 fedors selyem at. papl... 12.50	1 jó vászon paplan lepedő 1 ág... 1.30	1 faneél ágylakró pokróc... 2.50	1 gyapjn... 3.50	1 jó lopokróc... 4.50	1 téli pokróc... 4.50	1 szep falli szőnyeg... 7.50		
1 szodony anél ágylakró... 5.-	1 tengorfü matrac... 4.50	1 átligye... 5.-	1 löször... 12.-	1 ablak képer függöny... 1.50	1 tunis... 1.50	1 gyapjn... 4.50	2 ág, 1 asztalterítő borrol... 5.50	1 nagy 1 gyapjn... 12.-	1 nagy 1 sebzasszonyeg... 2.50	1 nagy 1... 5.00	1 ágylakró I... 0.85	1 tapasztr ágylakró... 1.50	1 mjr. jó futasszonyeg... 4.00	1 mintakölt... 0.75

GICHNER JÁNOS paplan, matrac, és kárpitosára gyáros, szőnyeg, függöny, vasutort stb. nagy raktára
Budapest, VII., Erzsébet-körút 20. szám.
Árjegyzékét kérésre ingyen és bérmentve küldük. Vidéki megrendelések pontosan eszközölhetnek, nem tetsző árú kiseretnek, vagy a név elvárástól.

GUMMI
és halhólyag, val di francia és amerikai óvóköntölegések eredeti csomagolásban!

Orvosilag ajánlott! Főkéntelen bntes: Arak: tusztonként 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14.
Női óvszer „Fossarinum oclivum“ Mensinga tanár szerinti, orvosi rendeltetve adatik ki.

UJ! Auto vaginal spray! A legbiztosabb és leköznyelmesebb női különleves-gék. Ára kor. 1.-
Legjobb képes árjegyzéküket, sőt borítékban, titkoltan megkérjük.

KELETI J. orvos-sebészti mű- és kótszer gyár
Budapest, IV. ker., Koronaheroeg-utca 17.
Alapítva 1878.

KATAPHORESE
Uj gyógymód!
Főfőműhatatlan gyógyhatás

IDEG-, NEMI-,
bőr-, vérbetegségek, bujakóros (siphilis) betegségek, önfertőzés utóbjait és férfiú gyengeségi állapotok impotencia gyökere gyógyítására. Tapasztalt radikális és gyors eredmények folytán honorárium teljes gyógyíster után fizethető. Előrendelő intézet miniszteri győrtelmével.

Budapest, Teréz-körút 44., I. emelet.
Dr. Mitzger Tivadar
személyes vezetése alatt nyitva egész nap.
Levelekre díjtalanul válasz.

*** Párisi különlegességek. ***

Párisban többesem alkalmával bemesztom a legújabb eredeti párisi modelleket és így abban a helyzetben vagyok, hogy a legkényesebb igényeket is kielégíthetem. Minden álam vásárolt cipőért 1 évi irásbeli jótállást vállallok, hogy a felsőbőr repedése ki van áruva, ha GUZI-kenőccsel bekent, idő előtti elszakadása esetén ingyen megcsinálom.

Dr. Menden vidéki rendelést vagy teljesen portmentesen vagy kívánatra 1 pár elegáns cipő kassát mellékelök ingyen. Nem megfelelő kiseretek vagy a pénzt visszaadom.

Hogy mindenki meggyőződjék világírhír GUZI-kenőccsöm jószágáról, mindenki ki címet velem közli, 1 tagely GUZI-kenőccsöt és több száz eredeti fenykefelvitellel ellátott árjegyzékem küldöm ingyen és bérmentve. - Legpontosabb mérték, ha hirtelenben egy papírra állva a lábaltp körvonalait lerajzolójuk.

Pérfi elegáns vix flúzscipő 3.50	Párisi divat elegáns sevrő, flúzós v. gombos, selyembéssel, női... 4.30
Érdés vix sima dupla tájpalj 3.20	Kivágott kétesatos szalonlak v. finon bőrcipő... 2.-
Box balancs varrott talp, elegáns... 4.50	Gyermekcipő, magas, 8 évig... 1.-
Feldúró elegáns szalonlak, flúzós, valódi sevrő bőrszárral... 4.50	Zergebőr, magas, gyermek, flúzós, segesztalp, 7 évig 1.50, 8-10 évig... 2.-
Elegáns zerge, női, cugos, vagy flúzós... 3.20	
Feldúró elegáns angol box flúzós, női... 3.80	

AGULÁR IGNÁC
Budapest, VII., Kerepesi-ut 30/a sz.
a Rókus-kórház templomával szemben.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház huzgyszervi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI
specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyökereken és rövid idő alatt gyógyít a rendes foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű **titkos betegséget** (hugycsőfolyást, sebeket, syphilit és önfertőzésből támadt idegbajokat).

Meglepi az eredmény **FÉRFIÚI GYENGESEGNEL (IMPOTENCIA)** még öregebb egyéneknél is.

Biztos siker folytán honorárium utólag is fizethető.

Levelekre díjtalanul válasz: kívánatra győrtsekek. - Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 6-8-ig.
Budapest, Erzsébet-körút 12. szám.
Főlelelet: bejárás a lépcsőnél. - Külön várterem.

Gyógyviz **BALDÓCZI Deák-forrás** **Gyógyviz!!**

Kitüntetve az 1904. évi bécsi balneológiai kiállításon a nagy arany éremmel és elismerő diplomával.

Kitünő sikerrel használják: **tüdő-hurutnál** és annak következményeinél: **gyomor- és bélhurutnál**; különösen gyomornedvek túlságos savanyúsága ellen kitünő szer. E mellett az **étvágyat rendkívül fokozza**. Epe-, vese- és huzgyszervek bajainál is rendkívül hathatós. Kiváló hatással van **tüdővészések gumóinek gyors bemeszesedésénél** és a **gyermekek hiányos csontképződésénél**. Gazdag szénsavtartalmánál fogva

Kitünő üdítőital és páratlan borviz.

Kapható minden fűszer- és csemege-kereskedőnél, vendéglő- és kávéházban, drogéria és gyógyszerertárban /sziltes palackokban

Megrendelések a **Baldoczi Deák-forrás** vezérképíselőségéhez
Budapest, IV., Fővám-tér 4. sz.
Intézőndök.
TELEFON 79-02.

